

naša luč

1990
maj
5

Slovenija, moja dežela — koliko te poznam?

SLOVENSKA DOMAČA OBRT

Z domačo obrtjo so se naši predniki ukvarjali skozi vsa stoletja. Suha roba, čipkarski, pletarski in kovaški izdelki so bili znani tudi v tujini.

Po zadnji vojni se je zaradi spremembe celotnega življenja domača obrt zelo skrčila. Vendar je še nekaj. Zadnjič smo omenili klekljarstvo, čipkarstvo in butarice. Danes naštejemo še nekatere obrti.

TKALSTVO IN PLETILSTVO —

Tkanje domačega platna se je do druge svetovne vojne ohranilo v Prekmurju, na Štajerskem in v Beli krajini, kasneje je splahnelo. Močno je pa po vojni vzniknilo domače tkanje blaga, preprog, odej, tapiserij, domače pletilstvo in domača preja.

ČEVLJARSTVO, KLOBUČARSTVO IN SLAMNIKARSTVO —

Domače čevljarstvo je bilo razširjeno v Trziču, Žireh in Turnišču, klobučarstvo v Škofji Loki, slamnikarstvo v Domžalah in Mengšu. V Turnišču so ohranili en primerek stare čevljarske domačije za ogled.

LOŃČARSTVO — Do pred desetletji so v Sloveniji lončarji v Komeni na Gorenjskem, v Filovcih v Prekmurju, v Beli krajini (kjer so se s tem ukvarjale ženske), v Savinjski dolini, na Ptujskem polju in v Ribniški dolini. Današnji lončarji so še vedno kos oblikovanju različne lončene posode in glinastih okras-

nih predmetov. Vse to prodajajo na številnih sejmiš po slovenskih trgih in mestih.

PLETARSTVO — Nekdaj so skoraj pri vsaki hiši pletli pozimi iz slame in šibja cekarje, jerbace in koše. Pri tem so uporabljali leskove in vrbove šibe in vitre, redkeje slamo in koruzno ličkanje. Še danes je pletarstvo najbolj množična domača obrt. Zelo zanimivi so pomurski izdelki iz slame.

SUHA ROBA — Najbrž malokdo ve, da je tik pred drugo svetovno vojno hodilo po svetu čez šeststo krošnjarjev in da so v preteklih stoletjih s suho robo prebrodili vso Avstrijo in Madžarsko, pa Italijo, Nemčijo, Grčijo in Španijo ter dosegli celo Afriko in Indijo.

Ribničani so tudi danes na vseh sejmiš po Sloveniji doma in prav zabavno je opazovati njihovo duhovitost in prodajo.

*Kok žalosten ta svejt
je biv zarejs poprejt,
k nej tacih blu ljudi,
de b žlice dejlali.*

*Se skorjami so župo jejli,
sklejde na kolejna dejli,
tu res nej bještru blu,
od vūjst je kapalu!*

Na območju Ribnice, Velikih Lašč, Dobropolja, Šentjurja, Želmeja, Blok, Sodražice, Škocjanskih in Vidovskih hribov je do druge svetovne vojne izdeloval suho robo vsak peti prebivalec. Na prehodu tega stoletja so npr. letno izdelali tristo tisoč sit za velike rete.

DOMAČE PIPE — V Gorjušah na Pokljuki so nekdanje množično izde-

lovali pipe za kajenje tobaka. Delali so jih iz pušpanovega, javorjevega in hrusevega lesa, krasili pa s srebrno pločevino in biserno matenco. Prodajali so jih po vsej Sloveniji in avstroogrskih deželah.

KOVAŠTVO — Danes je domačih kovačev v Sloveniji le še nekaj deset. Včasih so bile številne male kovačije izdelovalnice kovinskih delov orodij in naprav, popravilnice polomljenih stvari in podkovalnice konj. O kroparskih ali železnikarskih žebjarjih je pel Oton Župančič:

*Od štirih do ene . . .
vodá nam kolesa, mehove nam
žene,
nad nakli smo sključeni;
vsi, fantje, možje in dekleta in
žene,
od štirih do ene
že vsi smo izmučeni . . .
Pol treh, pol treh,
spet puha nam mehl! . . .*

Posebno kovaško delo je bilo izdelovanje živinskih zvoncev v okolici Gorij pri Bledu.

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
Kapelica pod cerkvijo na Limbarski gori v bližini Moravč.

v slovenski prostor se je vrnila pomlad

Pretekli mesec se je na prvih demokratičnih volitvah po zadnji vojni v Sloveniji večina naroda odločila za demokracijo. Diktatura „večnih“ je pristala na smetišču zgodovine.

S tem se je končalo eno najbolj mračnih poglavij slovenske zgodovine. „Avantgarda delavskega razreda“ je s svojim početjem ves čas po vojni dobesedno zastrepila slovenski prostor in veliko Save bo moralo preteči, preden bo vsa škoda, posebno duhovna, popravljena. Za obračun s preteklostjo bo poskrbela nova oblast prek nepristranskih zgodovinarjev in pravičnih sodišč. Prilepiti obliž čez rane, v katerih je še gnoj, pač ne bi bilo modro, saj bi se te nikdar ne zacelile.

Težko je razumeti, da je kljub svojim težkim grehom v preteklosti dobila partija na volitvah še toliko glasov, kot jih je dobila. Seveda so zanjo glasovali tisti, ki imajo od nje korist (Marjan Remic: „rdeči menihi, partijsko plemstvo in policijski lizuni“). Poleg teh so ji dali glas še zastrašenci (partija jim je gnala v kosti strah, češ da utegne priti do vojaške okupacije Slovenije, če ne volijo nje) in politični pohabljeni (tudi k temu jih je vzgajala ona). Še teže je razumeti, da so imeli določeni tovariši, ki so leta dolgo s ključnih mest pomagali vzdrževati rdečo diktaturo, toliko korajže, da so se na volitvah spet jeli potegovati za stolčke, namesto da bi se kot grešni kozli umaknili v puščavo delat pokoro.

Novo demokratično oblast bo čakalo ogromno naporov, da bo počistila Avgijev hlev, v katerega so Slovenijo spremenili partijski razsvetljeni. Do prave gospodarske krize utegne priti še sedaj, ko bodo jeli novi gospodarji gospodarstvo zdraviti pri koreninah. A tako je pač z vsako operacijo: brez resnega posega v organizem rešitve ni, je le zavlačevanje bolezni.

Kljub težavam, ki jih najbrž vseh niti predvideti ni mogoče, bo odslej v Sloveniji le čisto drugače: neizmerno bolj lepo, neskočno bolj prijetno. Ko se bo reklo bobu bob in popu pop. Ko ne bodo več potrebni vohljači in prisluškovalci, da bi pomagali tajni policiji s silo ohranjati vsiljeno oblast. Ko se ne bo na vrhu več zamenjavala peščica ljudi, ki so v imenu resnice ljudem vsiljevali laž, namesto svobode diktaturo, namesto pravice krivico.

Ponovimo misel, v naši reviji že zapisano: še bo lepo v moji deželi!

Izdajatelj in lastnik: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi. Založnik: Mohorjeva družba v Celovcu.
Odgovorni urednik: dr. Branko Rozman, 8000 München 22, LiebigstraÙe 10. Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA
(v valuti zadevne dežele):
Avstrija 170 šil.
Anglija 8,50 fun.

Belgija	525 fran.
Francija	80 fran.
Italija	18.000 lir
Nizozemska ..	26 gld.
Nemčija	25 mark
Švica	23 franc.
Švedska	80 kron
Avstralija	14 dol.
Kanada	17 dol.
ZDA	13,50 dol.

Razlika v cenah je zaradi neenake poštne v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejmajo poverjeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA.

Jožef delavec — pravica do dela

Se vam ne zdi, da je naslov popolnoma zgrešen? Le kaj naj ima Jožef delavec opraviti — s pravico do dela? Sam po sebi gotovo prav nič. Takrat, ko je on živel, niso poznali (vsaj mislim tako) problema brezposelnosti. Danes je to drugače. 1. maj, praznik dela, postaja vedno bolj boleč, če pomislimo, kakšna armada brezposelnih je v Evropi. Zato se ne smemo čuditi, če je vlada v Vzhodni Nemčiji pred novimi volitvami po hitrem postopku izglaso-

vala zakon o pravici do dela. Ta zakon naj bi zaščitil delavce pred odpusti. Dobro so vedeli, da bodo spremenjeni

pogoji dela in lastniških odnosov povzročili odpovedi dela. Da bi to preprečili, so izglasovali ta zakon. Toda

slovenska pokrajinska škofovska konferenca

narodna sprava

Izjavo slovenskih škofov o narodni spravi objavljamo v izvlečku.

1. Narodna sprava je pomemben korak in dragocen prispevek k razreševanju življenjskega vprašanja in prihodnosti slovenskega naroda.

2. Pomiritve ni mogoče ukazati ali izsiliti. Pot k njej je edinole sprava, brez katere ne more biti trajne in resnične pomiritve.

3. Pri spravi je treba najprej upoštevati spravo z mrtvimi in nato

spravo z živimi. Sprava z mrtvimi pomeni spoštljivo priznanje dostojnega spomina vseh mrtvih, ne glede na to, kako in zaradi katerega prepričanja so izgubili življenje. Zunanje znamenje sprave z mrtvimi naj bo za verne vsaj simboličen krščanski pogreb in maša zadušnica, za vse pa, kjerkoli so našli svoj grob, javna spominska slovesnost, ki mora biti javno kulturno dejanje vsega slovenskega naroda.

4. Sprava med živimi je izredno zahtevna in težka naloga. Potrebne so osebna plemenitost, velikodušnost, spoštovanje do sočloveka, pripravljenost za priznanje svoje krivde in za odpuščanje brez želje po maščevanju in povračilu. Ta sprava mora zajeti vse Slovence po svetu.

5. Za spravo med živimi je treba izpolniti naslednje naloge:

a) Ugotoviti polno in celostno zgodovinsko resnico o vseh dogodkih od začetka zadnje vojne do danes. Edino resnica nas more osvoboditi. Nerazčiščene preteklosti ni mogoče kratko malo pozabiti ali izbrisati.

b) Presojati in razlagati dejstva in dogodke v okviru tedanjega časa in tedanjih razmer. Cerkev se ne boji resnice, tudi takrat ne, kadar jo resnica obremenjuje. Odkrito priznava svoj delež krivde, a hkrati pričakuje, da bodo tudi vsi drugi pošteno in odkrito priznali svojo krivdo. Priznanje krivde ne more obstajati le pri besedah, temveč se mora pokazati tudi v poravnavi krivic in škod, vrnitvi časti in dobrega imena ter krivično odvzete lastnine, kolikor je to sploh mogoče.

zakon sam ne bo mogel spremeniti resničnega življenja.

Tudi pri nas doma velja ta zakon, vsakdo ima pravico do dela. Prav te dni pa sem prebral suhoparno sporočilo, da je v zadnjih treh mesecih v Jugoslaviji šlo okoli 22.000 podjetij v stečaj. Posledica tega je, da je ostalo brez dela čez en milijon delavcev. V dobrih treh mesecih! Kje bodo ti delavci našli novo delovno mesto? Kako naj uveljavijo pravico do dela, če ni delovnega mesta? Gotovo je to najtežje vprašanje za vsako vlado. Kajti brezposelnost pomeni istočasno tudi revščino in pomanjkanje.

Eden od prizadetih me je te dni klical in prosil, naj mu najdem kakšno mesto, kajti brez dela res ne more živeti. Trideset let je pridno delal, podjetje je propadlo, novega delovnega mesta ni, ostala pa je družina, kjer ni nihče zaposlen. Kaj pomaga pisana beseda zakona, če je ni mogoče izpolniti!

Propad podjetij, ne, na to ni nihče pomislil! Mariborska industrija se je znašla v popolnem razpadu. Podjetja, ki so imela vedno dovolj dela, morajo nenadoma zaradi nelikvidnosti — tako pravijo — v stečaj, morajo jih zapreti.

c) Trezno in nepristransko presoditi dobre in slabe posledice odločitev in dogodkov med vojno in po vojni z današnjega stališča. Mlajši rod ima pravico vedeti, iz katerih korenin so zrastle in dozoreli današnji sadovi.

č) Biti izredno previden v sodbi ali celo obsodbi oseb v njihovi osebni in pravni odgovornosti, krivdi ali nedolžnosti.

6. Sprava med živimi je brezpozgojna človeška nujnost, brez nje ni prihodnosti. Za slovenski narod je sprava tudi življenjska potreba, če sploh hočemo preživeti.

7. Sprava je temeljna pravna dolžnost, ki obvezuje vse ljudi, kristjane pa na podlagi evangelija še na poseben način.

8. Slovenija naj ostane domovina tudi vseh rojakov po svetu in naj ima zanje vedno odprta vrata!

Velikan ISKRA — nekateri oddelki so prav tako šli v stečaj. Kje so vzroki, zakaj ne gre več?

Težko je razumeti, še manj pa ugotoviti, kaj je resnični vzrok. Vendar sta dva razloga gotovo vedno navzoča: zastarela oprema in proizvodni, ki jih nihče več ne kupuje, saj je na trgu veliko boljših, pa še cenejših izdelkov. In drugi vzrok: slaba kvaliteta. Če za prvo stvar odgovarja tehnično vodstvo tovarne, nosi pri drugem vzroku krivdo delavec. Nekvalitetno delo ima lahko nepopravljive posledice. Na videz je tako, da je delavcu vseeno, kakšen izdelek je naredil, dober ali slab. Saj vemo, da kroži pri nas (ali je vsaj veljala) krilatica, da me ne morejo tako malo plačati, kot lahko malo naredim. Toda ta stavek pove globoko resnico, da tisti, ki tako misli, ne dela pošteno, oziroma, da ga po vsej verjetnosti ne zanima, kako dela. Nikoli ni zadosti plačan, zato ima pravico poiskati nadomestilo, ali v površnem delu ali pa kratko malo v postopanju.

Kako lahkomišno gledanje! Verjetno je botrovalo takšno mišljenje o odnosu do dela izdelku iz Jugoslavije, ki je bil na preizkušnji v ZRN. ADAC je namreč v februarski številki svoje revije poskušal odgovoriti na vprašanje, ali so poceni gume kaj vredne. Dve leti so preizkušali dvanajst različnih izdelkov in jih primerjali s kvaliteto najboljših. Med preizkušanimi je bila tudi guma tovarn Tiger in Sava. Žal sta dobili obe slabo oceno. Guma Save je sicer v nekaterih ozirih dobra, imela pa je najtežjo napako: pri hitrosti se je guma odlepila od platna. Kakšen je bil komentar, si lahko mislite!

Kdo je kriv za slab izdelek? Tehnik, kemik, delavec? Verjetno je vsak nekaj prispeval, težko bo ugotoviti, kdo je zadnji krivec. Je bil površen vulkanizer? To bodo že sami ugotavljali, a eno bodo čutili vsi: slab glas se hitro širi, dober seže komaj v deveto vas.

Kako lahko napačno delamo, je lepo opisal nekdanji ravnatelj bolnice v Kopru. „Leta 1978 so se,“ tako poroča, „nad zdravstvom že močno zgostili oblaki našega zavoženega sistema. Prehajali smo iz enega programa varčevanja v drugega. Uspevalo nam je še poslovati brez izgube. Leto 1978 je kazalo naravnost zelo dobro finančno

veličina

„Težava s tem svetom je ta,“ je rekel učitelj in zavzdihnil, „da ljudje nočejo odrasti.“

„Kdaj lahko o človeku rečemo, da je odrasel?“ so vprašali učenci.

„Tistega dne, ko ne potrebuje več laži o nobeni stvari.“

povezanost

„Nimam pojma, kaj bo prinesel jutrišnji dan, torej bi se rad pripravil nanj,“ sprašuje učenec.

„Bojiš se jutrišnjega dne in se ne zavedaš, da je včerašnji prav tako nevaren.“

pogum

Neki razočaran obiskovalec je rekel: „Zakaj moje bivanje tukaj ni obrodilo sadov?“

„Morda pa zato, ker ti je manjkalo poguma, da bi otreseš drevo?“ je dobrohotno odvrnil učitelj.

sliko. Za to se je tudi mnogo delavcev v Splošni bolnici Koper, katere ravnatelj sem bil, pošteno trudilo. Stiskali smo pri stroških, pri osebju, varovali smo širino in raven strokovnih programov. Končno smo imeli pred sabo „svetlo bodočnost“: zgradili smo novo bolni-

(dalje na strani 35)

okrepljeni v božjem duhu

dovršitev krsta

Novo življenje, ki smo ga prejeli s krstom, se v zakramentu birme polno oblikuje. Birma pomeni duhovno okrepitev. Birmanca zajame nevidna moč.

Delovanje zakramenta birme najboljše opisujejo Apostolska dela. Na binkoštni praznik so se Jezusovi boječi učenci skrivali in trepetali v strahu, da jih bo kmalu doletela Učiteljeva usoda. Nenadoma se spremene. Silovit vihar je zanel in njih ogenj ljubezni, razvezal se jim je jezik, postali so pogumni in goreči oznanjevalci evangelija. Svojo vero so izpričali tudi za ceno svojega življenja.

Tudi birmanca prešine takšna nevidna sila. Bog želi mladega

človeka navdušiti za življenje iz vere, mu vliti pogum za svetle in temne dni, za radosti in preizkušnje. Božji duh naj mu pomaga k odprtosti in lepemu sožitju z drugimi, naj v njem krepi pripravljenost sodelovanja pri oblikovanju Cerkve in družbe!

Kdor se prepusti Duhu, je zmožen dejanj, ki presegajo njegove lastne moči. To dokazujejo velike osebnosti iz zgodovine krščanstva od apostolske dobe do danes (npr. mati Terezija).

Pri birmi se dokončno odločimo za Kristusa in njegovo Cerkev. Odločitev je tudi na zunaj „zapečaten“ z maziljenjem s krizmo. To vidno znamenje naj ponazorijo, da je

birmanec izvoljen in poklican v Kristusu, da odgovorno opravi svoje življenjsko poslanstvo. Njegovo življenje dobi nov smisel, vsebino in nalogo: ŽIVLJENJE V ZNAMENJU KRISTUSOVEGA KRIŽA IN NJEGOVE LJUBEZNI. Tako je milost birme v pravem pomenu milost Cerkve za njeno poslanstvo sredi sveta.

Zakrament birme nas potrdi v veri in tesneje zveže s Cerkvijo. Vsak izmed nas je poklican, da uresniči kakšen vidik Jezusovega življenja in tako prispeva k lepši podobi sveta. Sveti Duh nam pomaga, da v najtežjih trenutkih preraščamo sami sebe in usmerimo svojo pot h končnemu cilju — večnemu življenju pri Bogu.

obred birme

Na birmo se pripravimo z devetdnevnicco k Svetemu Duhu. Tako obnovimo prijateljstvo z Bogom.

Birma se skoraj vedno deli med mašo. Po škofovem nagovoru obnovimo krstne obljube. Odpovemo se grehu, grešnemu življenju in zapeljevanju hudega duha. Izpovemo vero v *Boga Očeta*, Stvarnika nebes in zemlje, v *Jezusa Kristusa*, našega Odrešenika, v *Svetega Duha*, ki nam bo podeljen kakor apostolom na binkoštni praznik, in v Cerkev, ki nas vodi

k Bogu. Odločno in iskreno odgovarjamo na škofova vprašanja z VERUJEM.

Nato škof s stegnjenimi rokami nad birmanci moli v imenu vsega zbranega občestva.

Vsemogočni Bog, Oče našega Gospoda Jezusa Kristusa, te svoje služabnike si pri krstu prerodil iz vode in Svetega Duha in jih rešil greha. Pošlji jim Svetega Duha in jih reši greha. Pošlji jim Svetega Duha Tolažnika; podeli jim duha modrosti in umnosti, duha sveta in moči, duha vednosti in pobožnosti; napolni jih z duhom božjega strahu. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Nato birmanci drug za drugim

stopijo pred škofa. Boter položi na birmančevo ramo desnico. Birmanec pove škofu glasno svoje ime. Škof naredi s krizmo birmancu na čelo križ in pri tem govori: I., SPREJMI POTRDI TEV — DAR SVETEGA DUHA.

Birmanec odgovori:
AMEN.

Škof položi birmancu na ramo roko in se od njega poslovijo rekoč: MIR S TEOJ.

Birmanec odgovori:
IN S TVOJIM DUHOM.

Po končanem birmanju so prošnje za birmance, njihove starše in botre, da bi zakoreninjene v veri in utrjene v ljubezni s svojim življenjem pričali za Kristusa.

birma

Mladostniki odraščajo v samostojne osebnosti. Ne sledijo več slepo svojim staršem, ne zadošča jim več njihova beseda, njihov zgled, njihova vera. O svojem življenju želijo sami odločati. Tudi v verskih zadevah.

Mlad človek, ki je prejel krst v veri svojih staršev, dozoreva v svoji veri, ubira nova pota, odkriva lastno duhovnost in si zastavlja svoj življenjski program. Nekega dne mu ne zadošča več, da njegovi starši verujejo. Sam želi sprejeti odgovornost za svoje krščanstvo. Takšen zavesten korak k verski osveščenosti naj bi bila birma.

starost birmanca

Ni je mogoče predpisati. Odvisna je od duhovnega razvoja posameznika. Nekdo dozori prej, drugi kasneje.

Če pomeni birma zavestno odločitev za krščansko oblikovanje življenja, potem mora biti podeljena šele v starosti, ko je mladostnik že sposoben samostojnih in zrelih odločitev. Izkušnja kaže, da to ni mogoče pred dvanajstim letom. V praksi se je zelo obnesla višja starost.

priprava na birmo

Dejanska priprava na birmo se vrši z versko vzgojo v domači hiši. To je najbolj naraven in učinkovit način odraščanja v krščanstvu. A često je verska zavest v naših družinah že močno načeta. Molitev usiha, verski prazniki dobivajo zgolj folklorni značaj. Mladostnik se sreča z živo prakso šele v cerkvi, na duhovnih vajah, pri verouku.

Najbolj se je uveljavila verska priprava v birmski skupini na župniji. Mladi se spoznajo med seboj, načrtno se po-

glablja v Kristusovo veselo oznanilo in cerkveni nauk, srečujejo se z verniki, ki želijo živeti poglobljeno krščanstvo.

V večjih župnijah se oblikujejo posebne skupine, ki jih vodijo kateheti, župnijski sodelavci ali verni možje in žene, ki v imenu župnijskega občestva uvajajo mlade na pot verske samostojnosti. Njihovo izkustvo, odprtost za pogovor in osebno pričevanje pomagajo mladostnikom, da se oblikujejo v zrele verske osebnosti.

birmski boter

Boter je osebni spremljevalec birmanca v njegovi krščanski rasti. Zato je prav, da mladostniku prepustimo, da si ga sam izbere. Edini pogoj je, da je birman in zgleden kristjan. Pogosto prevzame to nalogo kar krstni boter. Mlademu človeku naj bo v duhovno oporo in pomoč pri vstopu v samostojno življenje.

delivec zakramenta birme

Za podelitev zakramenta birme je v prvi vrsti odgovoren krajevni škof. Tako tudi na zunaj izpričuje svojo odgovornost za rast in povezanost krajevene Cerkve. Zaradi obsežnosti škofije lahko za to nalogo pooblasti tudi druge duhovnike.

znamenja pri birmi

Škof podeli zakrament birme s tremi na zunaj vidnimi znamenji: polaganjem rok, maziljenjem in križem.

• Polaganje rok

Če komu položim roko na ramo, hočem izraziti, da mu stojim tudi v najtežjih trenutkih ob strani, da lahko vedno računa name. Če oče položi roko na sina, hoče pokazati, da ga želi zaščititi. V stari zavezi so s polaganjem rok iz ene v drugo generacijo predajali božji blagoslov. V novi zavezi beremo, da je Jezus polagal roke na otroke in jih blagoslavljal (Mk 10, 16). Škof želi s polaganjem rok birmancu izraziti:

- Bog te štiti,
- Bog ti je naklonjen,
- Bog te blagoslavlja,
- Bog ti naroča, da živiš kot kristjan.

• Maziljenje

Škof mazili birmanca s krizmo, dragocenim oljem iz balzama in olivnega olja. Maziljenje je znamenje posvečenja in okrepitve. Rane mazilimo, da bi se hitreje zacelile. V stari zavezi je maziljenje znamenje božjega razodetja. Mazilili so kralje, duhovnike in preroke, može, katerim je bila podeljena posebna pomoč Boga, da so vodili ljudstvo v skladu z božjo voljo. Maziljenje pri birmi je potrditev pripadnosti Cerkvi.

• Križ

Znamenje križa, ki ga naredi škof na čelu birmanca, je pečat pripadnosti Bogu in Cerkvi. Starši pokrižajo otroka pri krstu, ob prelomnih dogodkih v življenju. S križem izražamo svojo zvestobo Bogu, svojo vero.

Jezus — središče zgodovine

O Jezusu se med vzgojeni-
mi osebami ne govori.

Skupaj s spolnostjo, denar-
jem in smrtjo je Jezus med za-
devami, ki prinašajo neugodje
v olikano kramljanje.

Preveč stoletij presladkega
Jezusa. Preveč mehkočnih
podob Nazarečana svetlih las
in sinjih oči. Gospod lepih
gospa. Preveč prvih obhajil v
zarji Jezusa, ki bo prišel v
srcece.

Nič čudnega, da je tabu.

Zgodi se, da doktoriraš iz
zgodovine, pa ti še na misel ne
pride problem o obstoju v
temo zavitega judovskega te-
sarja, ki je prelomil zgodovino
v dva dela: pred Kristusom in
po Kristusu.

Zgodi se, da doktoriraš iz
klasične literature in veš vse o
grško-rimski mitologiji, ki si jo
študiral iz izvirnih besedil. Nisi
se pa dotaknil grških besedil
nove zaveze.

Čudno: Mera časa se konča
s Kristusom in izhaja od
njega. In vendar se zdi skrit.

Ali pa ga imajo za dovolj
znanega.

Še duhovniki, popi in pastor-
ji ne govorijo veliko o njem.

Prepogosto se zdi, da zanje
vera ni nikakršen problem.
Samo dejstvo. Na evangelijih
zidajo zapletene stavbe, toda
malokateri se spustijo skupaj
s poslušalci v klet, da bi po-
gledali, ali imajo stavbe sploh
temelje.

Vittorio Messori
(Kdo je Jezus)

Vittorio Messori

V začetku osemdesetih let je v
javnosti zbudila precejšnjo pozor-
nost svojevrstna knjiga o Jezusu
izpod peresa mladega italijanskega
časnikarja Vittoria Messoria.

Pisatelj se je rodil leta 1941 v
mestecu Sasuolo pri Mondeni. Po-
krajina Emilia-Romagna velja za
najbolj „rdečo“ med italijanskimi
deželami. Njeno prebivalstvo je
veri in Cerkvi zelo odtujeno. Zato
ni čudno, da se je tudi v njegovi
domači hiši o veri sila malo govorilo,
razen kadar so udrihali čez Cerkev
in duhovnike.

Nadarjenega Vittoria so starši po
osnovni šoli poslali na šolanje v
Turin. Tu je maturiral, študiral
politične vede in si pridobil dok-
torski naslov. Zaposlil se je kot
časnikar pri uglednem italijanskem
dnevniku La Stampa.

Pri pisanju znanstvene razprave
je naletel na znamenito delo fran-
coskega modroslovca in matemati-
ka Blaisa Pascala Misli. Zanj je bila
knjiga pravi šok in hkrati življenjsko
odkritje. Na maloštevilnih in skopih
straneh je našel odgovore na
vprašanja, ki so ga mučila. In spoz-
nal je, da je, ne da bi se zavedal,
iskal Kristusa. Bil je nadvse
srečen.

A njegovo iskanje se s tem spoz-
nanjem ni zaključilo. Odpirala so
se mu nova vprašanja: Ali je Kri-
stus zares živel? Je zgodovinska
osebnost ali zgolj sad verske
domišljije? Se lahko nanj zanesem?

Vprašan se je lotil z vso resnostjo.
Dejal je: „Najboljša pot bo, da
primerjam med seboj različne vire,
pričevanja in znanstvena dela, ki
se ukvarjajo s Kristusovo življenjsko
usodo.“ Temu delu je posvetil
deset let. Prišel je do zaključka, da
je od vseh „domnev“ o Jezusu naj-
bolj razumna domneva vere: da je
Nazarečan, ki ga Cerkev ponuja,

Kristus, Božji Sin, skrivnostni vdor
nadaravnega v zgodovino, Odre-
šenik, ki je svet spravil z Bogom.
Nastala je knjiga, ki se bere kot
napet roman. Bleščeč slog, teht-
nost in prepričljivost dokazov, kri-
tičnost ter osebna doslednost pri-
tegnejo vsakega bralca.

Osebno srečanje s Kristusom in
njegovim oznanilom mora nujno
spremeniti človekovo življenjsko
pot. Messori pravi, da je Kristus
njegovo življenje zmešal, zapletel.
Vera problemov ne lajša, nasprot-
no, še otežuje jih. Vera ni antibiotik,
ki ozdravi vsako bolezen, tudi
cepivo ni, ki te pred boleznijo zava-
ruje. Evangelij je strahotno zahte-
ven, pohujšuje, vzbuja spore,
ločuje... Če hočeš biti zares
kristjan, stvari ne smeš jemati na
lahko, moraš jih živeti. Živeti pa
večkrat pomeni plavati proti toku,
se truditi. Začuden je odkril, da
povprečen katoličan, reden obisko-
valec cerkve, ne pozna niti najbolj
osnovnih in vsakdanjih stvari o Kri-
stusu, o evangeliju, o zgodovinskih
in svetopisemskih vprašanjih, ki so
s tem povezana.

S Pascalom zaključuje: „Dovolj
je luči za tiste, ki si res žele videti,
in dovolj teme za tiste, ki so narav-
nani v nasprotno smer.“

med vrsticami

Z izreki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pis-ci oziroma uredništva zadevnih listov.

FRANKFURTER ALLGEMEINE
ZEITUNG:
SLOVENIJA SI PRIZADEVA
ZA SAMOSTOJNOST

Ključna beseda v Sloveniji je danes „**konfederacija**“. Jugoslavija naj bi se spremenila iz federacije v svobodno konfederacijo, ki naj bi zajamčila svojim članjenim državam polno „neodvisnost“ in „državnost“. K temu spada tudi določeno mednarodno priznanje in obširna samostojnost v gospodarski politiki.

Vodilni politiki in Ljubljani menijo, da je k hitri rasti misli o neodvisnosti v Sloveniji veliko pripomogel srbski partijski voditelj **Milošević**. Zaradi srbskih poskusov, da bi zvezne organe brezobzirno pridobili za srbske želje po oblasti in prevladi, je za Slovenijo ostalo kot edina pot, da tem zveznim ustanovam odtegne zakonitost, kjer je to potrebno. Zato so Slovenci v januarju zapustili zadnji kongres KPJ. Imajo se le še pogojno za člane te partije. V Ljubljani pravijo, da je srbsko ravnanje na Kosovu, ki so ga zvezne oblasti in vojska zaradi sedanjih večinskih prednosti močno ščitile, protiustavno. Srbski gospodarski bojkot proti Sloveniji prav tako krši ustavo in zakoniti red; obe-

nem je to težko razumljiva pogreška Markovičeve vlade, da ni proti njemu javno povedala svojega mnenja. Zato Slovenija ne plačuje v sklad za nerazvite več tistega deleža svojih prispevkov, ki je namenjen Srbiji. Tudi nekatere drugih prispevkov ne daje več. Slovenski politiki menijo, da jim srbsko ravnanje na Kosovu zapira pot v Evropo.

V posebni odločbi o gospodarski samostojnosti republike je slovenski parlament izjavil, da bodo v navzkrižju zveznih in republiških predpisov veljali le republiški. Ker so tako jugoslovanska ustava kot tudi ostali pravni predpisi pogosto izraženi nejasno, bodo zvezne oblasti mogle komaj proti slovenskemu ravnanju narediti nasprotno ukrepe.

Sredi marca je Slovenija v drugi zbornici beogradskega parlamenta dosegla tudi uspeh proti težnjam vojske po vmešavanju. Zavrnili so predlog vojaških krogov, da bi doslej stometrski obmejni pas, ki ga nadzoruje vojska, razširili na tisoč metrov. Razlog za ta predlog naj bi bilo naraščajoče število ljudi, ki hočejo jugoslovansko mejo v obeh smereh na črno prekoračiti. Zato naj bi dobila vojska na en kilometer širokem pasu posebna pooblastila. Takšna uredba bi, tako so odgovorili v Ljubljani, „Slovenijo še nadalje ločevala od Evrope“.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 17. marca 90/6.

Slovcem je uspelo usmeriti razvoj v Jugoslaviji iz centralističnih tirov spet v federalistične. S svojo novo ustavo in z odhodom z zadnjega partijskega kongresa so pripravili **Miloševiću** težke udarce. Odtegnili so mu tudi vojsko, za katero si je domišljal, da jo ima kot zanesljivo orodje na svoji strani. Bo pa **Milošević** to poskušal vedno znova. Že sedaj se napreza, da bi pod pretvezo ustvarjanja „učinkovite federacije“ pripravili bližnje razpravljanje o ustavnih spremembah in celo o razvoju k demokraciji. Srbija razvija v ZDA pa tudi v Evropi razsipno propagando in se poskuša ne nazadnje opreti na judovske kroge. Zagovornikom centralistične Jugoslavije se zdijo Slovenci s svojo željo po konfederaciji kalilci miru.

Slovenci zagovarjajo misel, da si Ju-

goslavija lahko privošči, če sploh hoče še dalje obstajati, le državno obliko **konfederacije**, ki bo priznavala vsaki republiki in vsakemu narodu potrebno mero lastnega življenja. Zato bo Slovenija, tako pravijo v Ljubljani, izrabila sleherno možnost, da bo omejila pooblastila zveze in okrepila pravice republik. Sicer pa uveljavlja **Milošević** v Srbiji takšno ravnanje znatno bolj brezobzirno kot Slovenci v Sloveniji.

Slovenija pripravlja trenutno zares **svobodne in demokratične volitve**, Hrvaška gre le v majhni razdalji za njo, medtem ko je Srbija, nasprotno, še pred kratkim izvedla volitve v starem stalinističnem slogu. Vendar pa ne more Srbija več obiti tega, da ne bi na svojem področju dovoljevala novih političnih organizacij in strank. Kajpada so srbski zakoni opremljeni s takšnimi gumijastimi paragrafi, da je prav lahko vsako teh organizacij takoj prepovedati, posebno če gre za albansko. Temu primerno agitirajo in nastopajo na Kosovu proti novim političnim organizacijam.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 22. mar. 90/16.

V Ljubljani so mnenja, da je **Marković** s svojo reformo naredil napako, za katero morajo sedaj predvsem Slovenci plačevati račune. **Marković** je sredi decembra dovolil, da je Srbija plače v decembru in januarju kljub zaukazani zamrznitvi dvignila za več kot 40 %; to je bistveno prispevalo k temu, da cene po povezavi dinarja z

Partija, ki govori, da je sestopila ali da vsaj sestopa z oblasti, obvladuje še vedno vsa mesta v državnem mehanizmu, kjer se sprejemajo vse družbo zadevajoče odločitve. To je velikanski rezervoar njene moči tudi za čas po volitvah, ki ga bo branila z vsemi razpoložljivimi silami — celo če na volitvah zgubi. — Franc Bučar
Demokracija, Ljubljana, 27. mar. 90/2.

K čemurkoli prisili (partijo) slovenska javnost, si to pripíše (partija) sebi v zaslugi. V javnosti se obnaša, kot da je ona nosilec demokratičnih sprememb.

— France Bučar

DEMOKRACIJA, Ljubljana, 27. mar. 90/2.

marko niso, kot so upali, padle, ampak so se še naprej dvignile. Ker pa hoče Marković iz prestižnih razlogov trdno vztrajati pri tečaju sedem dinarjev za eno marko, je postala Jugoslavija izredno draga dežela in izvoz v kapitalistične države, ki je za Slovenijo posebno važen, zadeva na težave. Slovenci hodijo danes množično po nakupih v „cenejše“ sosednje dežele, celó po svoje lastne izvozne proizvode, ki tam še ležijo po policah.

V Sloveniji mislijo, da **mora Marković** že v aprilu **popustiti**. Zamrznitve plač ne bo mogel več obdržati in bo moral dinar potem spet razvrednotiti.

Iz vsega tega sledi, da nima Slovenija nobenega razloga, da bi se zaradi politike Markovičeve vlade odpovedala prizadevanjem za **konfederativno uređitev Jugoslavije**. V tem je kocka padla. V Sloveniji dobro vedo, da Evropa ne bo podpirala spreminjanja obstoječih mej, to je, odcepitve Slovenije. Vendar Slovenija noče odcepitve, vsekakor pa široke lastne pravice.

Glede napovedi o **izidu volitev** kaže vrh dosedanje slovenske KP določeno zagrenjenost; oni so, tako je slišati v njihovem krogu, v trdih prerekanjih s centralnim vodstvom, centralističnimi silami in vojsko prignali stvari tako daleč, da je končno možno svobodno voliti, sedaj pa vidijo, da se naklonjenost volilcev nagiba k opoziciji.

Prisoten je tudi **strah zaradi** tako imenovanih „**neporavnanih računov**“. Po vojni so komunisti pomorili 12.000 domobrancev. V Sloveniji so se pod komunističnim gospodstvom dogajale daleč v sedemdeseta leta grozne stvari, ki so prizadele tudi pripadnike sedanje opozicije. Komunistični politiki kot Popit, Maček, Marinko, Boris Kraigher in drugi, tudi Kardelj, so v kar

se dá slabem spominu. Nekateri od njih še živijo, prav tako tudi mnogi, ki so njihova povelja izvrševali. Predsednik Demosa Pučnik je za spravo, drugi so pa mnenja, da se ni dovoljeno odpovedati pravici. Katoliška Cerkev pod nadškofo Šuštarjem je priznala določene napake v drugi svetovni vojni; prejšnji ljubljanski nadškof Pogačnik je že leta 1977 dal takšno izjavo. Sedaj je, tako so prepričani mnogi Slovenci, zadnji čas, da zbere KPS končno moč ne le za delno, marveč za obširno kritiko svoje politike v času po drugi svetovni vojni.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 26. mar. 90/16.

DRUŽINA: MARKSIZEM MORA TAKOJ IZ ŠOLI

Krščanski učitelji pozivamo slovenske šolske oblasti, da zagotovijo za novo šolsko leto izvajanje **pouka brez ideoloških in spolitiziranih naravnosti** učnih vsebin in to na vseh ravneh, od predšolske vzgoje do univerze. Razvoj demokratičnih odnosov v Sloveniji zahteva, da takoj odstranimo iz šolske zakonodaje, učnih načrtov, predmetnikov, učbenikov, učnih pripomočkov, drugih dokumentov in šolskih oddaj na radiu in televiziji enostranska marksistično in razredno opredeljena načela, vsebine in cilje.

Zavod za šolstvo Slovenije naj strokovno pregleda vse predmetnike, učbenike in učne pripomočke, ki so ideološko obremenjeni ali zgodovinsko enostranski in nepopolni, in izda **nova navodila šolam in učiteljem** za izvajanje teh predmetnikov. Poziv velja tudi univerzi in njenim pedagoško znanstvenim svetom.

Šola kot temeljna narodna in družbena ustanova mora biti pomoč človeku pri njegovem oblikovanju. Pri tem mora ohranjati, posredovati in širiti pridobitve človeške omike in znanja na nove rodove. Zato so njene glavne naloge: razvijati osnovne človeške potenciale, posredovati mladim temeljne kulturne vrednote, pridobitve naroda in človeštva in dajati otrokom in mladim vse tisto temeljno zna-

nje, ki je potrebno za zdravo in človeka vredno življenje in poklicno delo.

Zato naš poziv velja tudi vsem tistim, ki oblikujejo in bodo oblikovali našo šolo, da si prizadevajo za te kulturno civilizacijske cilje.

Škofijski odbor za izobražence — Sekcija pedagogov
DRUŽINA, Ljubljana, 25. mar. 90/4.

DRUŽINA: ZA NAŠO PRIHODNOST GRE!

Op. NL: Na pismo nekega bralca v DRUŽINI 90/9, češ da bo šel na dan volitev v gmajno poslušat ptičje petje, je odgovoril bralec Janez Resman med drugim to-le:

Vaša krivda je v vseh dosedanjih volitvah! Seveda je v njih tudi moja in sploh naša skupna krivda — čeprav sem jaz na volilne dni hodil v gmajno poslušat ptičje petje doslej in odslej ne bom več, vi pa kanite to storiti (tudi) za naprej. Toda kot misleč človek in kristjan tega ne boste storili! Zakaj?

Glejte, **pol stoletja so nam Slovencem pamet solile zeljnate glave**. Pred pol stoletja **so nam pobijali strice**, pred štirimi desetletji **so našim dedom pobrali njihova polja in gozdove**, zapuščino njihovih dedov, potem **so nam začeli graditi industrijo** in v zvezde kovati **elektrifikacijo, preganjali kulate in zapirali misleče**. Za **bratstvom in edinstvom** so iznašli **združeno delo** in **neuvrčenost**, če omenimo le najbolj grozljive neumnosti. **Ves čas so blatili vero naših očetov**, češ da je znanstveno utemeljeno to opij ljudstva; iz naše vere so napravili dežurstva in orožne vaje. Pred tremi desetletji so učili nas, da so se s tem, ko so nam pobili prednike, borili za naš lepši jutri in zdaj to uče že naše otroke. **Še vedno jih pitajo z zaostalostjo verujočih, s kurirčki in narodnimi heroji**, tudi večkratnimi, na eni ter z narodnimi izdajalci na drugi strani. V tem času **so nas spravili na kant, Slovenijo zasnijali** do nespoznavnosti, poleg verske nestrpnosti so med svojimi davkoplačevalci razplamteli **narodnostno mržnjo**, kakršne nas je lahko groza. In kar je najhuje, v vsakega

(Dalje na 13. strani)

Slovenija

Moja dežela.

na sploh

MARKSISTIČNA CENTRA V SLOVENIJI

praktično ni več. Zamenjala naj bi ga nova raziskovalna enota z imenom Znanstveno in publicistično središče. Glavna dejavnost te ustanove s kratico ZPS, ki bo delovala kot sestavni del komunistične stranke, bo predvsem raziskovalno delo, ukvarjala pa naj bi se tudi z založniško in publicistično dejavnostjo, z organiziranjem strokovnih posvetovanj, s svetovalno dejavnostjo in tudi z informacijsko-dokumentacijskim delom.

IZRAELSKI TURISTIČNI PREDSTAVNIKI

so se aprila mudili v Sloveniji in na Hrvaškem. Osemdeset turističnih delavcev sta k nam pripeljali izraelska le-

talska družba EL AL in turistična agencija Geographical Tours. Za ogled najbolj znanih turističnih krajev na Slovenskem je poskrbel Kompas. Povod za obisk je bila otvoritev nove letalske proge izraelske letalske družbe z Jugoslavijo. Lani je bilo v Jugoslaviji 30 tisoč izraelskih turistov.

SREČANJE ŠTUDENTOV BOGOSLOVJA

V začetku aprila so se v Ljubljani srečali študentje Katoliške teološke fakultete iz Zagreba, Islamske teološke fakultete iz Sarajeva in Teološke fakultete v Ljubljani. Izmenjali so mnenja o teološkem študiju, se pogovarjali o mestu teologije v današnji družbi in si ogledali nekaj slovenskih kulturnih zanimivosti. Ob zaključku prijateljskega srečanja so dali tole izjavo: „Živimo v prostoru, kjer se prepletajo različne kulture, svetovni nazori in vere. Čutimo potrebo, da v tej bogati različnosti vsi dvigamo raven uvidevnosti in dialoga v današnji družbi. Zato se obračamo

SEMENIŠKI PORTAL v Ljubljani z gigantom iz leta 1714.

na odgovorne posameznike in sploh vse ljudi dobre volje, da teologiji v naši državi priznajo dostojanstvo in pravice, kakršne imajo druge znanosti; prav tako tudi vse, kar iz tega sledi za teološke znanstveno-izobraževalne ustanove, njihove profesorje in študente.

10. SREČANJE SREDNJEŠOLCEV

Deseto jubilejno srečanje srednješolcev Slovenije v Slovenj Gradcu je bilo zadnjikrat pod okriljem mladinske organizacije, sedanje ZSMS-Liberalne stranke, ki jo je na otvoritvi zastopal sekretar Andrej Verlič. Poslej naj bi za interese srednješolcev namesto omenjene ZSMS in razrednih skupnosti poskrbela Dijaška zveza Slovenije, ki so jo ustanovili na tem srečanju.

OGLEDALO

ĐOKO NINKOVIĆ, Oskobođenje

od tu in tam

JESENICE

V razstavnem salonu Dolik na Jese-nicah so v začetku aprila odprli razsta-vo likovnih del akademskega kiparja in

Osrednji ŽIVILSKI TRG v Ljubljani, Vodnikov trg, s stolnico v ozadju.

grafika Janeza Boljke ter akademskih slikarjev Martina Avenika, Dore Plestenjak, Domna Slane, Hamida Tahirja in Jaka Torkarja. Razstavo so odprli s krajšim koncertom pevskega zbora KUD Plamen iz Kroke pod vodstvom E. Gasperšiča.

KOČEVJE

Rasim Sedič, znani kočevski zasebni obrtnik gradbene stroke, ki se je šele letos spomladi prelevil v podjetnika, da bi lažje posloval in zaposloval, je začel zidati nove poslovne prostore ob železniški progi med tovarno Lik in bencinskim servisom Petrola. Poslovni prostori bodo merili več kot tisoč kvadratnih metrov. V njih bo uredil skladišče gradbenega materiala, trgovino za prodajo gradbenega materiala in druge poslovne prostore. Tako bodo Kočevci le dobili tako potrebno zasebno trgovino z opeko.

LAŠKO

V tem kraju, ki ima precej onesnažen zrak, neurejena odlagališča odpadkov, hrupen cestni in železniški promet in še marsikaj, so konec marca ustanovili Društvo za varstvo okolja — kot neodvisno in nadstrankarsko organizacijo občanov. Na ustanovnem obč-

nem zboru je bilo slišati, da se kraj ne bo mogel razvijati, če bo ekološko preveč obremenjen. Predvsem bo potrebno postaviti čistilno napravo, še pred tem pa bi laška industrija morala poskrbeti za predčiščenje svojih tehnoloških odpadkov. V mestu bi morali zmanjšati hrup, ki ga povzročata cestni in železniški promet ter urediti odlaganje industrijskih in komunalnih odpadkov.

LJUBLJANA

Ljubljanska banka in Banque Paribas iz Pariza sta podpisali dogovor o sodelovanju na novih področjih, med katerimi kot glavna omenjajo razvoj bančne tehnologije, svetovanje slovenskim in francoskim podjetjem, ki se zanimajo za ustanavljanje mešanih podjetij in pomoč pri izbiri partnerjev za skupna vlaganja.

LJUBLJANA

Na Gospodarskem razstavišču se je 5. aprila začel 7. ribiški sejum, ki ga je pripravila Ribiška zveza Slovenije. Na sejmju je sodelovalo 22 razstavljalcev, v glavnem zasebniki, od tega trije iz vzhodnega dela Jugoslavije, dva iz Italije, ostalih sedemnajst pa iz Slove-

nije. Med slovenskimi razstavljalci so se predstavili Ribiška zveza Slovenije, Zavod za ribištvo in Slovenija-Sport.

LJUBLJANA

Mladinski list tribuna je objavil prispevek z naslovom Komunistična zvežinstva, ki je v vodstvu partizanskega društva povzročil precejšnje ogorčenje. Predsedniku Bojanu Polaku Stjenki je šel na živce posebno tisti del članka, ki piše o poboju osmih tovarnjakov ljudi junija 1945 na Ilovi gori. Vilko Mavsar ml., ki je podpisal članek, v njem namreč trdi, da sta ubijanje vodila Bojan Polak in Jože Ožbolt. Omenjeni Polak trdi, da še ni bil nikdar na Ilovi gori.

LJUBLJANA

5. aprila, nekaj dni pred volitvami v slovenski parlament, je slovenska vlada razpravljala tudi o razveljavitvi odločbe, s katero je bila 27. decembra 1985. leta Ivanu Mačku-Matiji, znane mu partizanskemu vodji, dodeljena v uporabo vila na Snežniški cesti v Ljubljani. Ta vila se bo odslej uporabljala za potrebe Republike Slovenije, ostarelemu partizanu pa bodo dodelili drugo ustrezno stanovanje v Ljubljani. Ivan Maček-Matija, ki je bil dolga leta tudi policijski minister v Sloveniji, mora izprazniti najkasneje do srede junija letos.

LJUBLJANA

V galeriji Cankarjevega doma so 5. aprila odprli izredno zanimivo razstavo Zakladi frančiškanskih samostanov Bosne in Hercegovine, ki sta jo pripravila Collegium artisticum iz Sarajeva in Cankarjev dom, sodelovali pa so bosansko-hercegovski Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, Narodna in univerzitetna knjižnica in Arhiv. Na ogled so bile slike in kipi starih mojstrov od 15. do 19. stoletja, zbirka umetnoobrnih izdelkov v tekstilu in plemenitih kovinah (med katerimi so dragoceni kelihi, monštrance, mašna oblačila in drugi predmeti), stare knjige, orientalski rokopisi in razno arhivsko gradivo. Za razstavo v Ljubljani so organizatorji pripravili skrben izbor iz prvotne razstave, ki je bila pred dvema letoma v Sarajevu in potem v Zagrebu.

LJUBLJANA

Po enoletnih pripravah je v četrtek, 29. marca, v Ljubljani odprla svoja vrata Jugoslovanska borza vrednostnih papirjev, delniška družba. Predsednik njenega upravnega odbora je na slovesni otvoritvi v nabito polni borzni dvorani v poslopu Stanovanjsko-komunalne banke med drugim povedal, da borza v Ljubljani ne bo nikakršna regionalna ali republiška borza, temveč je njena ambicija biti prva in največja borza vrednostnih papirjev v Jugoslaviji. Občani bodo borzo sicer lahko obiskovali, posle z vrednostnimi papirji pa bodo opravljali prek pooblaščenih posredniških organizacij.

MARIBOR

Zaključni računi mariborskih podjetij so pokazali, da je v tem mestu 34.875 delavcev zaposlenih v podjetjih, ki so lansko leto gospodarila z izgubami. Vse mariborske izgube skupaj znašajo 446 milijonov dinarjev. Zgubarji z največ zaposlenimi so Tovarna avtomobilov in motorjev (7903 delavcev), Železniško gospodarstvo v Mariboru (2664), TVT Boris Kidrič (2100), Konstruktor (1844), Pik Maribor (1534), Certus (1111) in vrsta drugih podjetij z manj kot tisoč delavci: Marles, Špedtrans, Gradis, Mariborska livarna itd.

MARIBOR

Štiristo let, ali še kakšno desetletje več stara trta na Lentu je pripravljena za novo letino. Mag. Tone Zafošnik jo je konec marca obrezal, skrbno po načelih vinogradniške stroke. „Bolje, da ima kakšen grozd manj, kot pa da bi preveč izčrpala svoje steblo in korenine,“ je poudaril Zafošnik. Na Lentu so tudi letos obrezovanje stare trte povezali z obredno pokušnjo vina, ki so ga iz njenega grozdja prejšnjo jesen iztisnili Vinagovi kletarji. Komisija izbranih enologov je v vinoteki prisodila modri frankinji povprečno oceno 17,8 točk po Bucksbaumovi ocenjevalni lestvici. S tem so jo uvrstili v razred kakovostnih vin z geografskim poreklom. Lanski pridelek, 24 litrov iz 35 kilogramov grozdja, bodo v posebni polnitvi

MODESTOV DOM za slovenske dijake v Celovcu, ki ga je zgradila tamkajšnja Mohorjeva družba

v malih stekleničkah ponudili trgu kot mariborsko vinsko znamenitost.

MARIBOR

Mariborski župan je 2. aprila v družbi predstavnikov mariborskega kulturnega in likovnega življenja sprejel akademskega slikarja Bojana Golijo, rednega profesorja na likovnem oddelku Pedagoške fakultete v Mariboru, ob njegovem odlikovanju z Azbetovo plaketo, ki mu jo je podelila Zveza kulturnih organizacij Slovenije. Akademski slikar Bojan Golja že več kot dve desetletji dela poleg svojega pedagoškega in ustvarjalnega likovnega dela tudi z likovnimi ljubitelji in je nasploh eden njihovih prvih mentorjev iz vrst poklicnih likovnikov v Sloveniji.

METLIKA

V metliškem kulturnem domu je bila 8. aprila četrta revija otroških in mladinskih pevskih zborov Bele krajine pod naslovom Zapijmo pesem. Nastopilo je enajst pevskih zborov: dva otroška zbora iz črnomaljske šole, dva iz šole Loke, zbor šole Adlešiči, Vinica in Metlika ter dva mladinska pevska

zbora črnomaljske šole Loka, mladinski pevski zbor s šole Mirana Jarca in dekleški zbor črnomaljske župnije.

ODRANCI

V največji pomurski vasi v Odrancih si zasebno podjetništvo iz dneva v dan utira pota. V vasi imajo že nekaj zasebnih obrtnikov, denimo prevoznikov, gostilničarjev, zidarjev itd. V zadnjem času pa so dobili novo samopostrežno trgovino in specializirano trgovino za vodovod in centralno kurjavo, ki sta seveda v privatnih rokah. Njima se bo v kratkem pridružila samopostrežna trgovina, ki jo gradi trgovsko podjetje Merkator-Univerzal iz Lendave. Nova trgovina bo imela dva oddelka: špecerijo z mešanim blagom in konfekcijo.

OTIŠKI VRH

V Tekstilni industriji v Otiškem vrhu pri Dravogradu so aprila letos začeli z delom v novi pletilnici. V obratu v treh izmenah dela devet ljudi, ki na dan naredijo 15 tisoč visokomodnih ženskih hlačnih nogavic. Trideset strojev za pletenje teh nogavic in pet strojev za izdelavo moških športnih nogavic je zadnji krik tehnologije. Tekstilna tovar-

TROMOSTOVJE čez Ljubljano, delo arhitekta Plečnika. V ozadju frančiškani.

na z Otiškega vrha je v pletilnico vložila okrog tri milijone mark, ki se bodo hitro obrestovale, saj bodo del proizvodnje izvozili na konvertibilno tržišče. V novem obratu se bo proizvodnja zelo hitro prilagajala modnim novostim, saj je nov vzorec s pomočjo računalnika v proizvodnjo mogoče prenesti v manj kot pol ure. Naložba v pletilnico je le ena od treh, s katerimi v Otiškem vrhu delajo nove, uspešne razvojne korake.

SENOŽEČE

V tovarni Cimos so v začetku aprila predstavili aplikacijo domačega robota Štefan 130 pri montaži avtomobilskih motorjev za modele BX in Peugeot 309. Z delom in zmogljivostjo novega sodelavca je podjetje zelo zadovoljno, saj dela 16 oziroma 24 ur na dan. Tudi vodja odseka za avtomatiko in robotiko instituta Jožef Štefan v Ljubljani je izrazil zadovoljstvo zaradi uspeha projekta, ki je bil uresničen v razmeroma kratkem času. Po neuradnih ocenah je v Sloveniji „zaposlenih“ le nekaj deset robotov.

SEVNICA

Če se v 430-članskem kolektivu sevniškega Stillesa ne bi pravočasno

preusmerili v izvoz, bi bili letos spomladini že pred stečajem. Nelikvidnost jih sicer pesti še naprej in minulo leto so zaključili s precejšnjo izgubo, vendar imajo na srečo še dovolj dela do jeseni. Že prihodnji mesec bodo prišla na devizne račune podjetja prva nakazila iz inozemstva za prodane izdelke. Podjetje je lani zelo prizadela srbska blokada. „Še dobro, da smo zdržali in previhrali zimske mesece. Zaradi blokade Srbije, posredno pa tudi drugih južnih republik, smo izgubili 8,5 milijona dinarjev,“ je povedal direktor in dodal, da računajo na ustrezno republiško pomoč, da bodo lahko prebrodili krizo.

SLOVENSKA BISTRICA

S samostojnim koncertom, ki je bil v Viteški dvorani bistriškega gradu, so pevci bistriškega okteta Planika proslavili desetletnico marljivega dela. Oktet Planika ne poznajo le v domači občini, temveč tudi marsikje v Podravju, na celjskem področju, znan pa je tudi med zdomci v Nemčiji in na Švedskem.

SLOVENJ GRADEC

Mednarodno mešano podjetje NTU v Slovenj Gradcu je zagotovo eno najuspešnejših na Koroškem. Po odcepitvi iz Tovarne usnja so se z nemškim partnerjem že dogovorili za njegov večji delež v podjetju, kjer izdelujejo notranjo avtomobilsko opremo za BMW, opel, volkswagen audi in fiat. Preko nemškega partnerja so prišli tudi do največjega ameriškega proizvajalca notranje avtomobilske opreme Johnson Controlling. Vse to jim je še bolj odprlo vrata na konvertibilni trg, kamor bodo letso prodali za okrog 30 milijonov dolarjev izdelkov.

STRNIŠČE

Zeleni Ptuja so se 4. aprila popoldne sešli na shodu v Strniščah, da bi ljudem predstavili odlagališče, ki ga malokdo pozna, čeprav živi na tistem polju. Na 45 hektarjih je blata za več kot deset metrov na debelo. V vsakem kilogramu tega ostanka pri proizvodnji glinice pa je 5,7 miligrama berilija, 1,3 kadmija, 1530 kroma, 107 niklja, 293 svinca in 213 vanadija. In vsako leto je tega ostanka 100.000 ton več. Z dne 10 kilometrov okrog tovarne množično poginjajo čebele, vodo je v

tovarni prepovedano piti. „Pretresen sem nad tem, kar vidim. Prvič sem tu. Med zahteve Zelenih Slovenije bodoči vladi bomo uvrstili tudi takojšnjo zaprtje elektrolize A,“ je na nasipu odlagališča tako imenovanega rdečega blata povedal dr. Leo Šešerko.

TRŽIČ

Dva dni pred volitvami je Zveza kulturnih organizacij Tržič pod pokroviteljstvom tržiške liberalne stranke pripravila zanimivo in priljubljeno prireditev „Tržič pleše“. Na odru tržiškega kina so slovenske ljudske plese zaplesali mladi iz tržiškega društva Karavanke. Iz sosednje vasi Leše se je občinstvu predstavila folklorna skupina Črno in belo. Na prireditvi sta sodelovali tudi društvi iz Podljubolja in Križev.

TRBOVLJE

Okrog 140 delavcev trboveljskega rudnika je aprila prejelo odločbo, da zanje trenutno ni dela in da do nadaljnjega ostanejo doma. Predstavniki sindikata pa se bojijo, da se jim bo pridružilo še kakšnih sto delavcev, ko se bodo v poletnih mesecih končala dela na ostalih gradbiščih.

Robbov vodnjak pred magistratom v Ljubljani.

med vrsticami

(nadaljevanje z 8. strani)

izmed nas so zasejali drobno kal boljševizma.

In ko je zavrelo po vsej vzhodni Evropi in so se ljudje z golimi rokami spoprijeli s tanki svojih toliko priljubljenih in opevanih voditeljev in očetov naroda, so tudi naši osvoboditelji **spoznali, da tako ne bo več šlo**. In so se nam poleg obljubljanje svetle prihodnosti namenili za spoznanje odškrtni tudi vrata v zmernejšo sedanost. Prvič po skoraj pol stoletja so na konjske dirke z enim konjem dovolili vstop tudi drugemu konju.

Zato, da bi vendarle krenili še kam drugim kot pa ravno po uradni začrtani liniji; zato, da bi vsaj nogo vtaknili med priškrtnjena vrata, da se ne bodo mogla nikdar več povsem zasuiniti; zato, da bi bila vaša otroka tudi vsaj malo bolj na gotovem glede zaposlitve, pa malo bolje poučena o dejanjih svojih prednikov, pa malo manj zapostavljena, če sta si kljub pritiskom okolja uspela ohraniti vero — glejte, za vse to so nekateri Slovenci vsaj v zadnjem času skušali narediti tudi kaj več!

Zato je moja žena v zadnjih treh mesecih zdoma skoraj vsak drugi večer. Zato je obhodila sosesčino, bila na vseh sestankih krščanskih demokratov, na shodih DEMOSA, na zborih volilcev... Predlagala, poučevala, prosila, ugovarjala. Pisala, tipkala, se kregala, obupavala... Zato je v njeni kuhinji nekaj pajčevin več, nekaj več nepomote posode, nekaj manj pečenih piškotov... Skušal sem ji stati ob strani ves čas. Zato so moji travniki letos še nepotrebljeni in njive še niso zorane, nekaj knjig manj je prebranih in včasih vidim otroke šele zvečer, ko so že v varstvu angela varuha. Zato zdaj večkrat otroci večerno molitev zmolijo sami in večja dva učita poštevanko manjšega. Prej je to počela mati, včasih oče.

Tudi zato, da bodo vaši otroci lahko opravljali svoj poklic! Tudi zato, da boste lahko uživali svoj pokoj! Tudi zato, da bodo naši sosede hiteli popravljati svoj gmotni položaj s popoldanskimi dejavnostmi! Predvsem pa

zato, da bomo upali pogledati v oči svojim otrokom. Da jih v šoli ne bodo več učili, da so bili njih dedje buržuji in kulaki, njihovi stari strici narodni izdajalci, njihovi očetje reakcionarni nasprotniki delavskega razreda. Da jih ne bo treba na božič pošiljati v šolo in se jim ne bo nihče posmeoval, ker jim je igračo prinesel Miklavž namesto Dedka Mraza. Morda tudi zato, da ne bomo sčasoma vsi zeljnate glave!

DRUŽINA, Ljubljana, 25. mar. 90/6.

DEMOKRACIJA: JAVNO VPRAŠANJE CIRILU RIBIČIČU

Ko se gospod Ribičič zgraža nad umazanim predvolilnim bojem in s prstom kaže drugam, **pozablja, o čem bi moral povprašati najprej sebe**.

Nekatere trditve, ki jih postavlja, so do skrajnosti razpravišljive.

Npr.:

— Je partija res pospeševala demokratske procese ali jih je morala dopustiti? Kdo je bil še nedavno tega srdit nasprotnik neposrednih volitev, pa ne kot navaden državljani, temveč kot del oblastniške strukture? Ko pa govorimo o poštenosti Stranke demokratične prenove (KPS — op. NL), se je treba vprašati, kaj je poštenost, če se s pomočjo celotnega državnega aparata in vzvodov oblasti, ki jih stranka obvladuje, in javnost širijo takšne in drugačne govorice o Jožetu Pučniku, njegovem revanšizmu, zasebnem življenju... Mar ni dovolj razvidno, kaj je ta demokratska prenova, **ko se za revanšizem označijo spremembe ob izgubi partijskega monopola ter izguba privilegijev posameznikov, ki ne želijo postati enakopravni državljani?**

— Trdite, da se trgajo in mažejo plakati vaše stranke. Ko smo na Bratovševi ploščadi v Ljubljani opazovali, kdo neprestano trga Demosove plakate, smo odkrili fanta, ki je priznal, da je za to plačan. Mogoče pa smo ga najeli sami?

— Zavzimate se za ukinitve politične policije. Tega pa ne storite. Kaj politična policija — Služba državne varnosti sedaj pred volitvami počne? Mar mirno čaka, da bodo volitve minile?

— Enakopravna zastopnost strank v medijih? Kolikokrat omenjajo časo-

Kardelj je ena najbolj tragikomičnih figur na Slovenskem. Kardelj v bistvu ni bil ne temna ne svetla figura, bil je eno in drugo hkrati! — Veljko Rus
DEMOKRACIJA, Ljubljana, 13. mar. 90/8.

pisi, da o televiziji ne govorimo, Kučana in kolikokrat Pučnika?

— V Sloveniji ste še vedno na oblasti, čeprav se obnašate kot stranka v opoziciji. Za obstoječe volitve je vsaka stranka morala nabrati nekaj tisoč kandidatov. Slovenijo, regije, mesta ste atomizirali na volilne enote. Tako ljudje ne volijo celotnega parlamenta, temveč zgolj njegove koške... Še bi lahko našteval. Mar niste volitev — tako kot nekoč samoupravljanja — zakomplicirali z istim namenom? Narediti jih nepregledne, otežiti strankam delo, ljudi pa zmesi. In po možnosti iz ribarjenja v kalnem nekaj iztržiti!

— Odpovedali se niste niti sladkim pridobitvam revolucije. SZDL — Socialistična zveza ima še vedno več kot sto zaposlenih. Vse se financira iz državnega proračuna. Imate stave, šoferje, tiskate plakate, knjige... in vse iz proračuna. Opozicija seveda vsega tega nima.

Ko že govorimo o poštenosti, bi se morali torej vprašati, tovariš Ribičič: **kdo mora prvi pomesti pred svojim pragom?**

Peter Kodermac

DEMOKRACIJA, Ljubljana, 10. apr. 90/4.

Naša univerza je dobila ime po Edvardu Kardelju, ki je bil eden glavnih nasprotnikov svobodne misli in je storil vse, da bi se svobodna misel na univerzi zatrla. Bil je pravzaprav pobudnik preganjanja intelektualcev na univerzi. — France Bučar
DEMOKRACIJA, Ljubljana, 13. mar. 90/9.

ivan cankar

na klancu

roman

Vsi so šli v svet, tudi njega so spodili in svet je hudoben, vsi bodo poginili žalostno v njem. Razkropili so jih, pognali so jih narazen, zato da ne bi videli drug drugega in da si ne bi pomagali... Samo Francka je še doma, a tudi Francka pojde, in potem pojde mati, uboga, plaha in stara, vsa sključena pojde, opirala se bo ob palici in pojde po klancu gor, tja, kjer čakajo nanjo hudobne in trde roke...

„Mati!“

Nič se ni zganilo. Zrak je bil ves zatohel, na posteljah so sopli tovariši, gospodinja je smrčala.

Zaspal je sredi velike bolečine, leglo mu je na misli kakor kamen in je tiščalo vso noč...

VI

Študent Lojze

Francka se je domislila tistega dneva, ko se je poslovila na kolo-dvoru od Lojzeta. Vlak je hitel dalje, s čudovito brzino, kakor da bi strahoma bežal iz zakletega kraja, travniki so švigali mimo, polje, holmi, že je bila pokrajina pusta in samotna, že se je zdelo Francki, da vidi tam od daleč, v večerni senci, klancem siromakov, kjer hodi smrt in lakota od hiše do hiše in trka na duri, pritiska na kljuko, stopa v izbe, kjer leže na tleh razcapani in suhi ljudje

Francka se je poročila s krojačem Mihovom.

Mihov je začel izgubljati zaslužek, ko se je naselil v trg trgovec z oblekami. Zaradi dolgov se je družina preselila v umazano kočo na klancu.

Mihov se je zapil in ženo zasovražil. Odšel je na delo v svet in ni ga bilo več nazaj.

Francka je dobila pri krojaču delo za na dom. K njim se je priselila njena bolna mati. Sin Tone se je pri trinajstih letih odpravil na delo h krojaču v oddaljen kraj, sin Lojze pa pri enajstih v ljubljanske šole. Tam se je nastanil pri postarani vdovi, ki je dajala stanovanje osmim dijakom.

Prvo noč je Lojzeta dajal obup. Premišljal je o usodi svoje družine.

in pričakujejo konca s pogledi, ki so prestrašeni in željni obenem.

Bežal je vlak — v neizmerni daljavi je bilo mesto in v mestu, v neznani hiši, med neznanimi ljudmi je bil otrok, sam in plah, brez človeka, ki bi ga ljubil...

Morda jo je obšel takrat resnično tisti globoki strah, morda ji je ležal samo na srcu kakor nerazumljiva senca in se je zdaj domislila nanj in ga je razumela...

Natanko je zdaj slišala, kaj se je glasilo tisto noč iz daljave, kaj je ječalo iz teme, ko se je ponoči prebudila in je strahoma poslušala. Zastokalo je iz teme, poklicalo jo je s plašnim in prosečim glasom.

„Zakaj ste me spodili, mati? Zakaj ste me pustili samega v neznani hiši, med neznanimi ljudmi?“

In zakričalo je, zaklicalo je prita-jeno, kakor pod odejo, z glasom polnim groze: „Mati!“

Tako je bilo takrat in je bilo še zmerom, ječalo in prosilo je še zmerom iz daljave...

Francki so oslabele oči, od solza in od dela. Nosila je naočnike, a tudi z naočniki je videla malo in ni mogla več veliko šivati. Pri luči jo je skelelo, kakor da bi ji žgali oči z vročim železom.

Zaslužila je samo še dvajset krajcarjev na dan. Ker je šivala slabo, ji ni dajal krojač naposled nič dela več. Poleti se je vdinjala pri kmetu in je delala na polju, pozimi je krpa-

la siromakom s klanca, a to delo je bilo večidel zastoj.

Časih je krpala perilo ljudem iz trga, toda tudi to je bilo zmerom bolj redko, ljudje so si menda pričeli krpati sami.

Počasi se je vršilo vse to, komaj se je zavedala sama, kako je šlo počasi navzdol, v golo, surovo beraštvo, a poznalo se je na obrazu in na životu, ki je bil ves sključen, kakor da bi ji bilo šestdeset let.

Za zagrinjalom je umirala mati, umirala je leto dni. Ležala je tiho in nekoč je umrla, ko ni bilo nikogar v izbi in je bil zunaj blaten, deževen dan.

Francka je zagrnila okna s temnimi rutami, prišle so sosede in so napravile oder. Nihče ni jokal, pusto, tiho in žalostno je bilo v mrtvaški izbi, pusto in žalostno kakor zunaj.

Za pogrebom je šlo par žensk z velikimi, raztrganimi dežniki. Hitro so stopali pogrebci po klanecu dol, mudilo se jim je, da bi prišli z dežja v cerkev.

Zvonilo je z malim zvonom. Komaj se je slišalo, samo časih je zastokalo neenavdno, kakor da bi bili plat zvona na malem ubitem zvoncu.

Ko se je Francka vrnila od pogreba in je pospravljala materino posteljo, je našla v nogavici goldinar. Zadnji je bil in mati ga je skrivala skrbno. Imela ga je pod zglavjem in je časih tipala s tresočo roko, če se ni izgubil. Gorak je bil in ves obdrgnjen, tako da se ni več poznala cesarjeva podoba.

Trudna je bila in bolna. Sedela je za mizo. Mala Francka, ki je hodila v šolo že drugo leto, je stala pred njo s kosom belega kruha v roki.

Na okna so trkale deževne kaplje, izba je bila prazna in tiha.

„Zdaj sva sami, Francka!“

In Francka je položila kruh na mizo in je zajokala, sama ni vedela zakaj.

Zvečer je prišel čevljar, prinesel je hlebec kruha, mesa in steklenico žganja.

„Mihovka, če nas niste vabili, se pa povabimo sami. Še nikoli nisem doživel pogreba, da ne bi pil. To je zraven glavna stvar. Mrlič v grob, pogrebec v krčmo, tako se spodobi.“

**Mama je rekla
mali Francki po po-
grebu svoje matere:
„Zdaj sva sami,
Francka!“**

**In mala Francka
je položila kruh na
mizo in je zajokala,
sama ni vedela
zakaj.**

Malo pijan je že bil, tudi postaral se je že, košate obrvi so mu osivele.

Prišli so pogrebci, siromaki s klanca. Ob zadnjem času jih je mnogo pomrlo, a v njih izbe so se preselili drugi — tako je šlo neprestano: iz trga na klanec, s klanca v grob.

Pred letom dni je nehala delati opekarnica v dolini in kajzarji, ki so živeli od nje, so bili berači. Prej so delali samo poleti in ob lepem vremenu, toda zima je že kako prešla, ob suhem kruhu, ob koruznem močniku. Zdaj ni bilo več ne suhega kruha, ne koruznega močnika. Mnogo se jih je izselilo na tuje, ne-

kateri, bolj slabotni in bolj obupani, večidel pijanci, so se preselili na klanec in so čakali konca.

„No, Mihovka,“ je dejal čevljar, ko so pili in jedli. „Kako pa je s študentom?“

Francka se je ozrla nanj, kakor da bi ga prosila usmiljenja.

Čevljar ni čakal odgovora.

„Ali pojde še naprej, ali se vrne domov?“

V Francki se je vzdignilo, velika moč se je izlila v njeno drobno telo.

„Pojde! Pojde! . . . Če vsi pozabijo nanj, pa bom hodila od hiše do hiše! Samo še eno leto, je dejal, potem pa da bo skrbel sam zase. Učil bo druge, glejte, zato ker je priden in pameten . . .“

Čevljar je stresel z glavo.

„Kaj tako govorite? Saj sem vedel — kako pojde s klanca študirat? Drugi ljudje bodo skrbeli zanj — lepo bi bilo! Kaj takega se ni zgodilo še nikoli. Ljudje skrbе zase, prav imajo. Ni njih dolžnost, da bi se brigali za druge. Kdor sedi na gorkem, naj hvali Boga, pa naj se ne briga za tiste, ki so zunaj in pozebajo! . . . Pozabili bodo nanj, sem dejal, in res so pozabili nanj, še sam nisem mislil, da bodo pozabili tako hitro . . . Mihovka, kdor nima sam krepkih pleč, naj se ne zanaša na druge in naj si ne naprti breme-

na, ki ga nositi ne more! . . . Fant se bo izgubil, še prej, kot bi se izgubil na klancu . . . Tako nam je vsem usojeno, tako se bo zgodilo."

Pisar, ki je bil prišel pogledat in je sedel na postelji, se je razjezil.

„Greh je tako govorjenje. Če mislite, da je tako, ohranite zase! Ali bi bili veseli, če bi vam jaz rekel, da boste poginili pijani v jarku? In mogoče je, da se tako zgodi.“

Čevljar se ni razsrdil in je odgovoril mirno: „Nič bi ne bil vesel in tudi žalosten ne, če bi mi povedali kaj takega. Kar je človeku usojeno.“

Tesno je bilo vsem in pisar je molčal. Tudi on se je bil zelo postal, v dve gubi je bil sključen, dolgi, špičasti obraz je bil ves preprežen z drobnimi gubicami. Brigal se je močno za Lojzeta, ker se je ukvarjal s tihim upanjem, da bi dal šolat tudi svojega sina. Samo bolelo ga je, da se mu je sin tako slabo učil, dasi ga je poučeval doma ter pripovedoval o prelepem življenju v mestu, da bi mu zbudil hrepenenje po šoli. Sin pa je poslušal razmišljen in je sanjal rajši o gozdu, o vevericah, ki je plezal za njimi po hrapavih smrekovih deblih, o razbojnikih, o vojaki in Indijancih, ki jih je videl naslikane na očetovih knjigah. Očetu je bilo težko in zavidal je Mihovko, ki ji imela drugega sina.

„Kako, — zdaj je v tretji šoli?“

„V tretji!“ je odgovorila Mihovka in nekoliko ponosa se je zasvetilo na obrazu. Ob istem hipu pa se je spomnila nanj, kakor ga je videla poslednjikrat, pred tremi meseci, ko se je vračal v mesto z božičnih počitnic. Ponos je izginil in bolečina se je zarežala v srce.

„V tretji šoli!“ je ponavljal pisar. „No, še pet let, pa bo že v lemenatu. Kako mine pet let, človek bi si ne mislil! — Glejte, koliko je tega, odkar je šel Mihov v svet? . . . Šest let bo že, in zdi se človeku, kakor da bi bilo danes. Ali nič ne piše?“

„Nič ne!“ je odgovorila Francka.

Pisar se je zamislil. Tako je šel Mihov v svet in nič ne piše, morda se mu godi dobro, morda je na vse pozabil. Otresel se je morda, kakor da bi nikoli ne bil živel na klancu. Kakor da bi bil rojen šele tisto uro, ko je sedel v železniški voz ter se odpeljal ven v veliki svet. Kakor tiho obžalovanje je obšlo pisarja — ven v veliki svet! Zdaj je prepozno, zdaj se že odpira grob pred nogami, zaklenjene so mu že vse duri, da bi pobegnil . . . Obžalovanje je bilo tiho, hipno, komaj je motilo vdanost, ki je bila legla že zdavnaj v srce in ki mu je bila podarila mir, kakršnega ni užival nihče na klancu.

„Naj bi bil ostal na klancu!“ se je oglašil čevljar. „Nihče ne piše — seveda ne piše! Kaj vam bo pisal za

denar? Nič ne piše zato, ker ga je sram. Ko bi vam imel pisati kaj dobrega, bi se bil oglašil že zdavnaj. Tako pa molči in . . . no, mene ne briga, kaj počne ampak na klancu naj bi bil ostal. Vsak večer je imel svoje žganje, pa naj bi bil s tem zadovoljen. Umrl bi v miru, tako pa se je šel na stara leta vlačiti po svetu, ko mu ni bilo treba . . . Pijte, Mihovka, in ne bodite žalostni zaradi tega! Še se gode čudeži na svetu!“

Izgovoril je zadnje besede samo iz sočutja, ko je videl njen prepadli obraz.

„In Tone se tudi nič ne oglaš?“ je prašal pisar.

„Tudi nič!“

Umolknili so za trenutek vsi — rane so bile povsod, kamor se je beseda dotaknila. Pisar je poizkušal spraviti razgovor na druge stvari, toda v družbi ni bilo veselja, vsi so gledali zamišljeno — sosed je poznal bolečino sosedovo in molčali so. Le čevljar je spregovoril časih bolj razposajeno, toda njegova razposajenost je bila grenka in strupena.

Tudi žganja je bilo premalo in ko so sedeli nekaj časa pred prazno steklenico, se je vzdignil pisar in se je molče poslovil, drugi so odhajali za njim. Pri durih se je čevljar okrenil in je dejal Francki z mirnim, malo osornim glasom: „Če jutri ne boste imeli kruha, le pridite k moji ženi!“

Zaprl je duri in je šel.

Komaj so utihnili zunaj poslednji koraki, komaj je legla na njeno srce

„Naj bi bil ostal Mihov na klancu!“ se je oglašil čevljar. „Vsak večer je imel svoje žganje, pa naj bi bil s tem zadovoljen. Umrl bi v miru, tako pa se je šel na stara leta vlačiti po svetu, ko mu ni bilo treba . . .“

„Usmilite se, ljudje božji, kaj sem vam storila, da me bijete? Usmilite se, ljudje božji, kaj so vam storili moji otroci, ki so tako slabi in plahi, da se ne morejo braniti, da še prositi ne morejo?“

težka samota, so prišle z veliko silo vse tiste misli, polne groze in bolečine, ki so čez dan časih malo zadremale ali ki so kljuvale v polsnu neprestano in so kljuvale celo, kadar je šumelo naokoli od smeha in veselega govorjenja in kadar je govorila na glas, da bi jih udušila. Neprestano so kljuvale, so trkale na srce s koščeno roko in se niso usmilile nikoli, niso zaspale. Kadar pa je prišla samota, so se oglasile s kričečimi glasovi, so se je oklenile od vseh strani in niso izpuštile.

Bolj glasna je bila samota kakor šum ljudi, bolj strašni so bili obrazi, ki so gledali nanjo, kakor bi bili obrazi hudobnih ljudi, ki bi jih lahko prijela, lahko prosila, ki bi lahko pokleknila prednje in bi se morda usmilili. Težje so bile pesti, ki so jo bile v obraz in na prsi in jih ni videla, se ni mogla umakniti, ni mogla prositi. „Usmilite se, ljudje božji, kaj sem vam storila, da me bijete? Usmilite se, ljudje božji, kaj so vam storili moji otroci, ki so tako slabi in plahi, da se ne morejo braniti, da še prositi ne morejo?“

Noči so bile dolge in komaj za uro, proti jutru, so omahnile težke misli od utrujenosti ter zadremale. V sanjah so se vračale čudno spremenjene, vse oblike neizmerno povečane. Zgodilo se je redkokdaj, da je zasijalo upanje mednje, a tudi upanje je bilo v sanjah čudno spačeno, nenaravno je bilo in otroško, sence grdih skrbi so se še poznale na njem...

Napočilo je jutro, jutro siromakov, mrko in megleno. Francka je

vstala trudna od sanj, spomnila se je v istem hipu trnjeve poti, ki čaka nanjo, in mraz jo je izpreletel. V izbi je bilo zadahlo, dišalo je še po mrliču, po svečah in po žganju. Na mizi je ležal kos kruha, ki ga je bil prinesel čevljar, tudi kave je bilo v omari in Francka je šla kuhat zajtrk.

Ozrla se je iz veže po klancu — vse je bilo še tiho, blatna voda je tekla po grapavem jarku v dolino in je žuborela nalahko. Nikjer še niso zaškripala vrata — klanec je spal težko in zadahlo spanje pijanega berača, ki so ga bili pognali preko praga v deževno noč in je legel v jarek.

Skuhala je zajtrk. Ko so zaropotali lonci na mizi in je zadišalo po kavi, se je zbudila mala Francka. Pomela si je oči in je prašala še v polspanju: „Kdaj pa pride Lojze?“

„Poleti pride, kadar bo šola pri kraju.“

„Mati, meni se je sanjalo, da je bil doma. Prinesel mi je piškotov in lepo je bil oblečen.“

„Vstani, Francka, sedem bo ura, v šolo moraš!“

Francka je sedela na postelji, zamislila se je v sanje, ki so bile lepe in so tako hitro minile. Vse je bilo drugače. O božiču je bilo, kolači so bili na mizi, vrata so se odprla in prišel je Lojze, gosposko oblečen, pod pazduho velik zavoj in v zavoju same piškote in bonbone.

„Zakaj pa ne gremo še mi v Ljubljano, mati, če je tam tako lepo?“

„Ni lepo v Ljubljani, Francka, ljudje so tam hudobni.“

Francka je pogledala začudeno. Zdelo se ji je neverjetno, da bi bili hudobni ljudje v Ljubljani, kjer so velike hiše in lepe cerkve in kjer je vsega bogastva dovolj.

Zazvonilo je v farni cerkvi, Francka je skočila s postelje in se je oblekla hitro. Ko je popila kavo, se je napravila v šolo. Bose noge so gazile po vodi in blatu, poskakovala je po klancu navzdol čez luže in jarke, pričelo je spet pršiti iz megle in dež ji je močil lase.

Mati je ostala sama, sedla je, da bi krpala. Toda srce ji je tolklo od težkega pričakovanja, čas je hitel

čudovito, bala se je in mudilo se ji je. Ko je bila v stolpu deseta ura, je vstala, ognila si je zimsko ruto in pokrižala se je pred durmi.

Na klancu je srečala čevljarjevo ženo, ki je nesla kruh in kavo iz štacune.

„Kam, Mihovka?“

„Po opravkih v trg,“ je odgovorila Francka. „Po težkih opravkih... sam Bog se usmilil!“

In je šla hitro dalje.

Prišla je mimo hiše, kjer je stanoval pisar. Gledal je skozi okno in jo je pozdravil.

„Kam tako zgodaj, Mihovka?“

„Dol v trg, k ljudem... težka pota.“

Pisar je razumel.

„Stopite malo sem, Mihovka... Ko boste govorili z njimi, ne bodite preveč sitni... to jih razjezi, poznaj jih!... Povejte čisto na kratko, tako je in tako. Nič tarnati, nič nadlegovati... in ne glejte na vsako besedo. Če vam poreče kdo kaj žalega, mislite si, da niste slišali... No, veliko sreče!“

Francka ga je komaj poslušala. Pogledala je dol na trg — neprijazne so bile tiste bele hiše, neprijazne, bahate in za zmerom zaprte siromakom, bile so kakor ljudje, ki so stanovali v njih...

Tako se je pričela trnjeva pot, ne prva, ne poslednja, ena izmed stoterih, polna ponižanja in strahu in razočaranja.

bo še

ocvirki

IZJAVA PREDSEDSTVA SLOVENIJE O NARODNI IN DRŽAVLJANSKI UMIRITVI

Predsedstvo ne govori o spravi, temveč o „umiritvi“. „Stanovnikov štab“ ima očitno pred očmi zlasti pomiritev strasti v predvoilnem času.

K takšni spravi Slovencev je že pred nekaj leti pozivala Spomenka Hribar, vendar jo je establishment grobo zavrnil. Tako bo zdaj predsedstvo moralo poslušati, da **se oblast** o teh stvareh **sploh ni hotela pogovarjati, ko je še trdno sedela v svojih foteljih**, itd.

Precej težje se bodo verjetno spirti Slovenci sporazumeli o tem, kaj se je v tem podalpskem kotu (in seveda tudi onstran Karavank) v resnici dogajalo med drugo svetovno vojno. Predsedstvo v svoji izjavi ostaja pri sedanjih uradni interpretaciji sodelovanja „dela državljanov“ z okupatorjem, vendar je treba reči, da **bi te reči z današnje perspektive že morali videti v več niansah**. Predvsem je danes mogoče že lažje razumeti odpor „dela državljanov“ do komunizma, poleg tega pa se je tudi v sami OF marsikaj dogajalo.

Nujno bo vsaj kakšno reči tudi o povojnem „razrednem boju“. Ljudem **so v imenu socializma plenili imetja in proizvodna sredstva**, zdaj pa vse to propada ali pa je marsikaj od tega v lasti „rdeče buržoazije“. Starejši Ljubljančani se še spomnijo, kdo je pred vojno stanoval v vilah pod Rožnikom; kakšno neverjetno naključje je, da so v teh hišah „izdajalcev“ zdaj sami moralnopolitično „verificirani“ kadri ali njihovi otroci. Sprava ni abstraktno etično vprašanje, temveč gre za čisto konkretne njive, gozdove, stroje, pokojnine itd. Je sedanja oblast sposobna vrniti kmetom njive in gozdove, tistim, ki so morali bežati v tujino, pa omogočiti povratek? Če ni, potem lahko sperti Slovenci dosežejo kvečjemu papirnati sporazum.

DELO, Ljubljana, 7. mar. 90/5.

O NARODNI POMIRITVI PREDSEDSTVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Vsi štirje zapisi so objavljeni le v izvirnih — op. NL.

Spomenka Hribar:

Izjava za spravo, ki bi merila na končanje državljanske vojne pri nas, bi morala identificirati njenega **pravega povzročitelja, ki je bila komunistična partija**. Ali zoper okupatorja k boljše-vizmu ali zoper boljševizem z okupatorjem — to je bila dilema, ki jo je inicirala prav KP. Pri čemer je bila prva odločitev partijska, druga pa domobranska. Jabolko spora torej ni bil odnos do okupatorja, ampak do boljševizma.

Partija bi morala položiti svoj račun pred slovenskim narodom in priznati tudi to, da **si je „slovensko državo“ preprosto uzurpirala**, si jo podredila v svoje orodje, ne pa da se še naprej skriva za OF oziroma „slovensko državo“. Komunisti so še vedno bolj enakopravni kakor drugi državljani, zato je logično, da ima njihova interpretacija polpretekle zgodovine status Resnice. Z eno Resnico pa nam, navadnim smrtnikom, ni (več) mogoče živeti.

DELO, Ljubljana, 6. mar. 90.

Peter Vodopivec:

Mrtvih ni več mogoče obuditi k življenju, preganjanih ne prepričati, da so bili le žrtve napak. Nisem revanšist, čeprav sem bil, rojen po vojni, v procesu dvanajstletnega šolanja vzgojen v revanšizmu. Predsedstvo Republike Slovenije v svoji izjavi petinštirideset let po koncu vojne opozarja, da je končno treba „ugotoviti in objaviti dejstva o kritičnih dogodkih“. Ne pove pa, **kdo je ta dejstva tako dolgo prikrival**. Najmanj, kar lahko želimo, je, da **krivec** za prikrivanje **ne bo več varuh gradiva**, ki čuva resnico o „kritičnih dogodkih“. Hkrati moramo storiti vse, da zgodovina ne bo več v njegovem zakupu. Tudi tista v šoli ne, ki je še danes daleč od tega, da bi bila usmerjena k spravi in umiritvi.

DELO, Ljubljana, 13. mar. 90/6.

Andrej Capuder:

Pokol domobrancev v prvem mesecu „svobode“ leta 1945 je tisto dejanje, ki je, gledano dolgoročno, najbolj zaznamovalo naš režim socialistične demo-

Zveza komunistov Slovenije ima v Sloveniji prek svojih članov v najvišjih organih oblasti (ki so bolj ali manj vsi člani ZKS), svojih članov v sodstvu (ki so praviloma vsi člani ZKS) in prek svojih članov v tajni policiji (ki so obvezno vsi člani ZKS) še vedno monopolno oblast. — France Bučar

DEMOKRACIJA, Ljubljana, 27. mar. 90/2.

kracije. **Brez procesa pomoriti deset tisoč ljudi**, zabrisati sledove grobov, sovražiti še onstran groba in preganjati ne le tiste, ki hočejo na njem prižgati svečo, temveč cele plasti prebivalstva, ki slučajno molijo k istemu Bogu, kot so molile njihove žrtve — **ali to ne diši po brezumju?**

To brezumno dejanje je vrglo senco na petinštirideset let dogajanja v tej deželi. Postal je naša moralna in politična hipoteka, za katero se ve, kdo je odgovoren.

Ta poziv ne prihaja s pravega naslova, saj komunistov, ki so vso stvar zagrešili, formalno ni več med živimi. Spremenili so svoje ime, barve, insignije. Preprosto, ni jih več. Odšli so z odra zgodovine, tako kot so prišli: kot frakcija, kot herezija, ena najbolj krvavih, kar jih človeštvo pozna.

Rekli smo, ni jih več. A nekaj glavnih akterjev onega nečastnega poboja, zaradi katerega lahko zardevamo pred sabo in pred svetom, je še pri življenju. Ne bi jih rad imenoval. A danes razumem, zakaj smrt pri nekaterih tako zelo odlaša: da dočakajo svoj „konec bogov“.

Ali bomo samo z izjavo izbrisali **goro krivic**, ki so se nakopičile v preteklosti? Ta naloga verjetno čaka bodoči slovenski parlament.

Zanimivo bi bilo vedeti, kako sodi o tej izjavi slovenska emigracija, vsi ti „narodni izdajalci“, ki so ohranili slovensko besedo in slovensko izročilo še do tretje, četrte generacije.

DELO, Ljubljana, 13. mar. 90/6.

Boris Košir:

Kako naj bodo (moralne) posledice (ki še obstajajo v našem sistemu in v odnosih med ljudmi) odpravljene, če ne bo poskrbljeno, da vsakdo pridobi tisto, kar mu gre? Zgolj pavšalne izjave, da so na obeh straneh dobre in slabe strani, nikakor niso dovolj. Težnja za objektivno pravičnostjo ni nikakršen „lov na čarovnice“ ali sla po maščevanju.

Pri tem bi tudi rad opozoril na položaj Cerkve, ki si ga je pridobila v povojnem obdobju. Ni treba posebej poudarjati, da **so si vladajoči krogi na vse načine in z vsemi sredstvi prizadevali, da bi ji vzeli vsakršno verodostojnost, čast in pristojnost** za urejanje katerih koli stvari v slovenskem narodu. Cerkve ima na zemlji pomembno nalogo oznanjevalke evangelija in dela za doseg nadnaravnih ciljev ljudi. Kako naj to izvaja na tako krivičen način difamiranja, ko ni bila razvrednotena le njena zemeljska podoba, pač pa predvsem njeno poslanstvo, ki ga ima od Boga? Zaradi tega ima Cerkve dolžnost in pravico zahtevati rehabilitacijo. Brez volje za takšno držo s strani, ki je Cerkve preganjala, bomo težko govorili o spravi.

Treba bo opredeliti, kaj pomeni pojem „narodnega izdajstva“, na katerem še vedno sloni ločevanje med pravičnimi in krivičnimi v naši družbi. Spomenka Hribar poudarja, da **je bila boljševiška revolucija**, ki so jo izvajali komunisti v vojnem času, torej takrat, ko je bila Slovenija okupirana, vsaj takšno **narodno izdajstvo**, kot ga pripisuje tistim, ki so se povezali z okupatorjem, ker sploh ni šlo najprej za osvobodilni boj, pač pa za boljševiško revolucijo! Posledica le-te so bili tudi vsi medvojni partizanski pogromi na Dolenjskem.

V našem primeru so bili nasprotniki komunizma v perpleksnem položaju, še posebej ob koncu vojne. Izbirati so morali med večjim in manjšim zlom. Odločili so, da **je propadajoča okupacijska vojska** v tistem trenutku **manjše zlo** od tistega, ki ga je predstavljal militantno napredujoči boljševizem. Težko je označiti velike rodoljube, kakršen je bil tudi škof Rožman, (ne smemo pozabiti, da je bil zaradi svojega slovenstva preganjan iz avstrijske Koroške) kot narodne izdajal-

ce, ker niso pristali na boljševizem, katerega lep zgled so imeli v boljševistični Sovjetski zvezi z milijoni trupel.

Predsedstvo tudi govori o slovenski državnosti, ki je do Kočevskega zbora po njihovem ni bilo. Legitimnost njihove oblasti torej izhaja od tam. Pri tem pa se postavi vprašanje, **koga so udeleženci tam predstavljali**. Ali res slovenski narod, ki se je na svojih zadnjih svobodnih in urejenih volitvah odločil za popolnoma **nasprotno politično stranke**, ki **so bile tudi edine legitimno poklicane**, da odločajo, kako naj se ta narod med okupacijo obnaša. Edine legitimne politične sile v začetku vojne so se odločile (tako tudi škof Rožman), da je treba storiti vse, da bo za Slovence vojna pomenila čim manj žrtev; nasprotna stran je delala popolnoma nasprotno.

O vseh tistih, ki so bili med vojno in po njej nedolžno pobiti, ne moremo govoriti kot o nekakšni posledici strasti, ki jih je za umrlihi vred treba čim prej pozabiti. **Pri nas se je vedno govorilo in tudi izvajalo, da je treba upoštevati načelo o nezastaranju vojnih zločinov**. To velja za vse strani! Zato je treba povedati, kdo je za kaj odgovoren. V pravnih državah za odgovorne poskrbijo pristojna sodišča.

Z vsemi izginulimi so bile tudi v celoti difamirane in preganjane njihove družine, ki čutijo posledice še do danes. To je treba nujno popraviti in nastalo škodo bodisi zaradi odvzemov, nepravilne nacionalizacije ipd. povrniti. Prav tako se je treba vprašati, komu pripada lastnina razlaščenih predvojnihih slojev, ki je prešla v zasebne roke zmagovalcev.

DELO, Ljubljana, 23. mar. 90/7.

ŠOLSTVO JE ZASTRUPLENO S KOMUNIZMOM

Idejnost, ki se ji je njega dni reklo partijnost, je podobna kontaminirani vodi, s katero se je šolski vol poijl dolga desetletja. **Z njo je danes prepojeno vse**, od ustave do zakonodaje, od organiziranosti do izobraževalnih smotrov, od ustave do zakonodaje, od organiziranosti do izobraževalnih smotrov, od učbenikov do učiteljev, od slik, ki krasijo učilnice, do imen, ki jih nosijo šole. Tako rekoč nič ni ušlo valjarju idejnosti, ki se je po šolstvu valil skoraj pol stoletja.

Edino prava idejnost komunizma je postala temelj vsega našega šolstva. Leta 1974 jugoslovanski partijski kongres zahteva, „da se mladi in odrasli seznanijo z deli klasikov marksizma“ in **„da sprejmejo marksizem kot svoj pogled na svet“**.

Ali se bo slovenskim učencem kdo opravičil za krive nauke, ki jim jih je vcepljal v glavo? In ali se bodo partijski velmožje opravičili učiteljski srenji, ker so jo primorali k razglašanju krivih naukov?

DELO, Ljubljana, 7. mar. 90/7.

VOLITVE IN ČAS PO NJIH

Prvi rezultati zborov volilcev kažejo, da tudi Slovenija ne bo prva država na svetu, kjer bi lahko komunisti zmagali na poštenih in svobodnih volitvah.

Tudi v tujini vlada veliko zanimanje za aprilске volitve v Sloveniji. Napovedan je obisk predstavnikov več državnih in mednarodnih vladnih in nevladnih organizacij ter kopice novinarjev. To bo dodatna kontrola in pritisk na tiste, ki so se v zadnjih desetletjih že tako navadili oblasti, da **so si jo za vnaprej pripravljeni zagotoviti tudi z goljufanjem**, kar so dokazali z enopartijsko sestavo nekaterih volilnih komisij.

Iz zanimanja tujih novinarjev tudi že postaja jasno, kaj bo tuje opazovalce v sistemu volitev najbolj motilo. Najprej dejstvo, da **pri vseh kandidatih ne bo pisalo, čigavi so**. Menda si posebej komunisti prizadevajo, da ob njihovih imenih ne bi pisalo „ZKS“. Nato **neenakopravno financiranje**, saj SZ, ZSMS in ZKS razpolagajo ob neprimerno večjem deležu (SZ in ZSMS) proračunskih sredstev tudi s premoženjem, ki so si ga nabrali v preteklih desetletjih (stavbe, avtomobili, počitniški objekti itd.) in **s stokrat večjim funkcionalno-administrativnim aparatom** kot opozicija.

Politična policija še vedno dela. Milan Kučan ob vsem svojem nastopanju v zadnjih tednih še nikoli ni javno odgovoril na vprašanje: Zakaj Partija ne ukine politične policije? To dejstvo marsikaj pove.

Janez Janša

DEMOKRACIJA, Ljubljana, 13. mar. 90/1.

iz življenja naših far po Evropi

anglija

*Sedemdesetletnica Marice Bibero-
vič roj. Hirschegger. — Toliko let je že
minilo, odkar smo zapustili domovino.
Takrat mladi ljudje pri dvajsetih, sedaj
pa nas že dohitevajo visoke življenjske
obletnice.*

Tudi tokrat nam je v veselje sporočiti

Marica v slovenski narodni noši

*Naša Marica s
prijateljico Vido
in slovenskimi
pričami ob Tol-
stojevem proce-
su, ki so bili gost-
je na Maričinem
domu v Londonu.*

70-letnico gospe Marice, zelo ugledne in nadvse zveste članice naše slovenske skupnosti v Angliji. Prav vsi jo poznamo, ker že dolga leta neomajno sodeluje pri naših prireditvah. Povsod tam, kjer naša skupnost nastopa kot zastopnica Slovenije, Marica redno in s ponosom sodeluje v lepi narodni noši. Nikoli ne manjka pri slovenski maši v Londonu, čeprav ima kar precej daleč od kapele našega doma. Nikdar ne pride praznih rok, pa tudi drugače vedno požrtvovalno pomaga povsod, kjer je treba, še posebno župniku pri vzdrževanju doma.

Marica je bila rojena 20. marca 1920, kot tretji otrok znane Hirscheggerjeve družine iz Vevč, župnija Device Marije v Polju. Ime te družine je povezano z znano tovarno celuloze in papirja — vsekakor zelo ugledna družina! Ko je bila stara 17 let, je izgubila svojo mamo, ki jo je morala kar nadomestiti pri oskrbi očeta, bratov in mlajše sestre Zalka. Vojna vihra tudi njim ni prizanesla. S tisoči drugih beguncev so se tudi Hirscheggerjevi podali preko Ljubelja. Kot bolničarka pri domobrancih je bila Marica priča težke bitke pri Borovljah, v kateri je bilo mnogo naših fantov težko ranjenih. Najmanj osem domobrancev, ki so danes razkropljeni po vsem svetu, čeprav nekateri izmed njih težki invalidi, se morda morajo prav Marici zahvaliti, da so ostali pri življenju. Tudi njeni bratje Ernest, Rudi in Andrej, sestra Zalka in oče so se razkropili po vsem svetu. Ernest in Rudi živita v Argentini (v Mendosi), Zalka v Clevelandu, kjer je živel tudi pokojni oče, pokojni brat Andrej pa je živel v Michiganu.

Marico je njena življenjska pot pripeljala v Anglijo. Tu se je srečala s svojim sedaj že pokojnim možem, s katerim sta imela tri otroke, ki so že vsi odrasli in pri lastnem kruhu. Marica pa se je vživela v vlogo stare mame kar lepemu številu vnučkov.

Ob njenem visokem življenjskem jubileju ji vsi Slovenci, kar nas je povezanih s katoliško misijo na tem otoku, iskreno čestitamo in ji želimo še mnogo srečnih in zdravja polnih let.

avstrija

DUNAJ

Bralci Naše luči že dolog niso zasledili daljšega poročila o delovanju Slovenskega dušnopastirskega urada na Dunaju. Naj se torej to pot potrudimo, da izpopolnimo to vrzel! Pogled nazaj nam pove, da ima rektoratska cerkev Srca Jezusovega v 5. dunajskem okraju, Einsiedlergasse 9, skoraj slavno predzgodovino. Najprej se je od leta 1867 na tem mestu nahajal samostan Sester Dobrega Pastirja, 26. oktobra 1879 pa so tu odprli novo rektoratsko cerkev Srca Jezusovega, ki jo je posvetil takratni dunajski pomožni škof Angerer. Ta je postala božji hram za dunajske Slovence leta 1983, ko je bil 13. marca tu tudi odprt sedanji Slovenski dušnopastirski urad, ki je imel prej svoj sedež v študentskem domu Korotan.

Prvega dušnega pastirja mag. patra Štefana Ferenčaka je 1. avgusta 1988

nasledil Tone Štekl, ki je doma iz Raven na Koroškem. Odkar je postal „Oberseelsorger“ tudi za slovenske vernike v Linzu in Salzburgu mu za njegovo mnogostransko dušnopastirsko delo še bolj primanjkuje časa kot do sedaj. K sreči ni pri tej skrbi sam. Kot desna roka mu stoji ob strani pastoralni asistent in socialni delavec ravno tako mladi mag. Anton Levstek, ki ima tudi nekaj umetniških ambicij, saj med drugim ureja Dunajske valove, prikupno glasilo Dunajskega dušnopastirskega urada. To izhaja štirikrat do petkrat na leto in je prav priljubljeno domače čtivo, saj prinaša poleg potrebnih informacij o delu in načrtih tudi lepe zapise skupinskih izletov, poročila o praznovanjih ter celo literarno zanimive spomine izpod peresa koroškega Slovenca dr. Antona Jelena, advokata na Dunaju.

Kot vidimo, delovanje Slovenskega dušnopastirskega urada v 5. dunajskem okraju ne vključuje le slovenskih sezonskih delavcev, temveč tudi Slovence s Koroškega in osrednje Slovenije, ki več ali manj stalno živijo na Dunaju. Seveda je stik z družinami sezonskih delavcev posebno intenziven, ker je le-tim treba tudi največ stati ob strani, kot npr. pri iskanju stanovanja, dela, pri narodni brezposelnosti pa tudi pri problemih pokojnine ali invalidnine.

Slovenski dušnopastirski urad je v stalnem stiku s 500 družinami, kar „znese“ približno 1500 duš, na katere je treba več ali manj misliti. Ker se mnogi slovenski sezonski delavci konec tedna in ob različnih praznikih vozijo domov, prihaja k nedeljski maši ob pol enajstih dopoldne redno od petdeset do sto ljudi, ob praznikih pa seveda več. Največ se jih zbere ob različnih farnih prireditvah, kot so vsako leto: praznik vinske trgatve, miklavževanje, silvestrovanje, pustovanje. Verniki se tudi radi udeležijo vsakoletnega Cecilijinega izleta, ki jih je lansko leto popeljal v Linz.

Zlasti mladina rada prihaja v preproste, a prikupno opremljene prostore Slovenskega dušnopastirskega urada, ki obsegajo poleg cerkvene ladje tudi zimsko kapelo, manjšo dvorano, knjižnico in čitalnico, ki je obenem televizijska soba in seveda župnijski urad sam. Verniki, zlasti otroci, si

lahko vsakih štirinajst dni po maši ogledajo slovenske filme. Med tednom pridno vadita tamburaški ansambel in skupina mladih godcev Komet, ki igra poskočne za staro in mlado ob vseh že omenjenih prireditvah. Pri tem ne smemo pozabiti, koliko resnega in rednega dela spremlja ta veseli okvir: vaje z ministranti, sestanek župnijskega pastoralnega sveta, ki ima osem stalnih članov; skrb za razdelitev dela in organizacijo pri vsaki prireditvi. V posebno domačem manjšem prostoru se tudi zbirajo seniorji, ne le slovenski, temveč tudi avstrijski, ki se ob sveže skuhani kavici ali čaju pogovorijo o tem in onem.

Pustovanje. — Že tradicionalna pustna sobota je pritegnila staro in mlado, v maskah in brez njih. Na obisku so bili tudi Slovenci iz Linza. Kaj hitro so se vključili v našo skupnost in s svojo sproščeno radoživostjo prijetno popestrili pustni večer. Tokrat je v stari zasedbi in z novim poletom spet igral ansambel dunajskih Slovencev Komet. Nagajive maske so poskrbele za marsikateri skeč in sproščeno šalo. Naplesali smo se pa tudi tako, da so se nekateri šele v poznih jutranjih urah odvrtili domov. Nekateri zaradi zabave, drugi zaradi požrtvovalnega dela. Toda prav vsi smo bili res pustno zadovoljni.

Romanje v sveto deželo. — Srečanje s kraji, kjer se je za človeštvo začela popolnoma nova doba, je za vsakogar življenjsko doživetje.

Tudi dunajski Slovenci smo poromali po Jezusovih stopinjah. V to povečini puščavsko deželo smo šli iskat žive vode, da bi pogasili našo žejo po prist-

ni veri. Petdeset nas je bilo. Pridružili so se nam tudi nekateri Slovenci iz Linza in Koroške. Toda kmalu nas je združila skupna pot, skupna želja spoznati kraje, kjer se je Bog na poseben način približal človeku in nam poslal Odrešenika.

Prevzel nas je Jeruzalem, sveto mesto treh verstev: kristjanov, judov in muslimanov. Vsi vpijejo k Bogu, rotijo ga, naj jim podeli težko pričakovani mir. Toda ujeti so v sovraštvo, kakor sveto mesto v mogočno obzidje.

V Mrtvem morju smo namočili prašne ude in v objemu mehkih valov prebrali časopis. Potem smo se podvžali še v Galilejo, kjer smo na zelenih livadah pozabili na kamnito Judejo in sprte prebivalce. V Kani smo našli še nekaj vina, ki je baje ostalo od nekdanje gostije.

Romanje nas je duhovno povežalo in želja vseh je bila, da se bomo kmalu spet napotili novim horizontom naproti.

LINZ

Romanje v Sv. deželo. — 8. marca letos smo se tudi mi (7 iz Linza) pridružili našim slovenskim romarjem iz Koroškega in z Dunaja. Poleteli smo iz Brnika v slovenskem letalu. Prvi doživljaj je bil že v tem, da smo v letalu od Brnika in vse do Tel Aviva slišali vsa navodila v slovenskem jeziku.

Na letališču v Tel Avivu nas je čakal avtobus z velikim napisom „mr. Anton Štekel“, v katerem je bil tudi vodič, ki nas je vodil (v nemščini) po Sv. deželi. Seveda je bil za nas najvažnejši vodič g. mag. Tone Levstik. On je bil 4 leta v Sv. deželi in mu je zato dobro poznana in nam je vse razložil v slovenščini.

Tako se redno zbiramo v simpatični cerkvi Srca Jezusovega k nedeljskim mašam.

Slovenski romarji v Sv. deželi

*Ob krstu Klause Lesjaka
v St. Florianu.*

Prvi dan smo obiskali Oljsko goro, kjer smo imeli tudi sv. mašo, nato baziliko Ecce Homo, križev pot po Via Dolorosa na Kalvarijo in Božji grob.

Drugi dan smo si ogledali novi Jeruzalem, Karen in Betlehem, kjer je bila tudi sv. maša v baziliki Gospodovega rojstva.

V nedeljo je bila sv. maša na Kalvariji. Nato smo obiskali dvorano zadnje večerje, cerkev Marijine smrti (Dormitio) in zid žalovanja.

Četrti dan smo se vozili skozi Judejsko puščavo ob Mrtvem morju in Masado.

Peti dan je bila vožnja skozi Jericho po dolini Jordana in potem smo se pe-

ljalj z ladjo po Galilejskem jezeru, in nato odšli še na goro blagrov.

Šesti dan: gora Tabor, bazilika spremljenja, Nazaret, bazilika Marijinega oznanjenja in cerkev sv. Jožefa. Seveda smo šli tudi v Kano galilejsko pokusit vino.

Sedmi dan je bila vožnja skozi Hajfo, na goro Karmel in v Cezarejo v Tel Aviv.

Duhovno vodstvo so imeli č. gospodje Štekel, Kaselj in Lampichler. Pot je bila zelo naporna, toda, če smo opazovali med nami zlatoporočenca Štekel iz Raven na Koroškem (80 in 73 let), smo se morali sramovati, da so bili oni bolj trdni kot pa mi mlajši!

Čč. gospodom se lepo zahvaljujemo. za njihovo duhovno vodstvo. Seveda lepa hvala tudi g. Levstiku.

V Vidoncih v Prekmurju je 7. 3. umrl Rudolf Kerec v 61. letu starosti. Bog naj mu plača za njegova dela in naj mu podari večni mir. Njegovi družini in družini brata Viktorja izrekamo iskreno sožalje!

31. marca je prelat Neuwirt *krstil* v St. Florianu Klause Lesjaka. Otroku in staršem želimo še v naprej božjega blagoslova in vsaj iskrico ljubezni do nas Slovencev, ker smo ponosni na vsak Slovenski naraščaj.

PREDARLSKA

Velikonočna duhovna obnova: Slovenci v Vorarlbergu smo se zbrali na tiho nedeljo na duhovni „vikend“ v St. Arbogastu, mirnem kraju nad Götzsom. Precej dolgo se že zbiramo vsako leto pred velikonočnimi prazniki, da se pripravimo na praznik vstajenja.

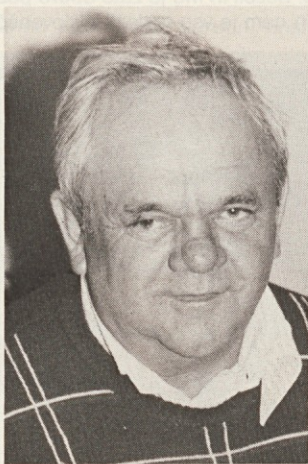
Veliko ljudi si danes privoščijo „vikend“ na deželi ob koncu tedna. Tam

si naberejo novih moči za opravljanje poklicnih dolžnosti. Verni človek pa potrebuje duhovnih moči, zato se odpravi od časa do časa na duhovni „vikend“. Tam se notranje bogati, pogloblja svojo vero in doživlja pristne človeške odnose. Taka srečanja so danes še kako potrebna. Da ne bi ostalo samo pri zunanjih oblikah praznovanja, kar se zelo rado zgodi, nam je duhovna obnova pomagala, da bomo veliko noč „poduhovali“.

Tematika našega letošnjega srečanja je bila: človekova osebna vera in naš odnos do Boga. Predavatelj nam je pokazal razliko med ustvarjenimi bitji in človekom. Le človek je obdarjen z razumom in zmožen izpovedovati vero. Ta se kaže na različne načine. Ta vodi nas do spoznanja Boga in prave ljubezni. Vero moramo utrjevati, poglobljati in zanjo tudi prositi. Vera ni danost kot poklic, ki se ga izučimo, ampak neprestano iskanje končnega cilja, ki je Bog. Pri poklicnem delu moramo napredovati, če hočemo uspevati. Toliko bolj v veri, da se bo razodevala v življenju. Nekateri prenehajo verovati, ker se jim zdi vera premalo utemeljena. Niso poglobljali svoje vere, ampak so ostali na ravni otroka. Vero je nujno potrebno poglobljati, raziskovati in zanjo tudi prositi.

Veren človek se srečuje tudi z mnogimi težavami. Pri verovanju ni vse tako uvidevno kot matematične resnice. Naš razum ne more vsega dojeti in spoznati. Že narava je velika uganka, kaj šele Bog, ki je neskončno bitje. Ne-

Pok. Rudolf Kerec iz Linza

katere stvari mora človek enostavno verovati, ker jih je Bog razodel. Zanesi se moramo na Kristusovo pričevanje in učenje Cerkve.

Največje nasprotje vere je greh. Zato smo razmišljali o posledicah greha, ki vnaša v osebno in javno življenje toliko slabega. Edino resnično zlo na svetu je greh. Bog tudi to dopusti, ker noče vzeti človeku svobodne volje in posledice greha lahko obrne v dobro.

Po vsakem predavanju je sledil pogovor. Veliko nejasnosti je med ljudmi zaradi pomanjkljive verske vzgoje po drugi svetovni vojni. Na drugi strani pa zatiranje vere s strani oblasti, ker je hotela vero popolnoma zbrisati. Marsikatero vprašanje je osvetlila duhovna obnova, še več pa pogovor sam. Zato smo hvaležni voditelju in se mu lepo zahvaljujemo.

Pogrešali pa smo mnoge naše rojake na duhovni obnovi. Zgleda, da jim verske vrednote niso več potrebne. Grede svojo pot. Vera pa je le neprecenljiva vrednota, ki bi morali zanjo vse žrtvovati. Pogrešali smo pa g. dr. Rögerja, ki je bil pobudnik teh duhovnih obnov od vsega začetka in vedno aktivno sodeloval. Moral se je podvreči težki operaciji in je bil v bolnici. V duhu smo bili združeni z njim in se ga hvaležno spominjali.

Obnova je tudi obenem priložnost za velikonočno spoved. Med spovedovanjem je bil križev pot in žalostni del rožnega venca kot priprava za zaključek duhovne obnove — sv. mašo. Ob lepem petju in nagovoru voditelja smo spoznali, kaj je skupnost, domača beseda in sodelovanje. Tudi spomladansko vreme in cvetoča narava sta pripomogla k globljemu doživetju in srečanju s Kristusom. Bog daj, da bi se to poznalo v vsakdanjem življenju in medsebojnih odnosih.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

V soboto, 24. 3. 1990, je Naš dom imel svojo *družabno prireditev*, kjer so nastopali naši najmlajši, ki jih vodijo ga. Magda Novak, gdč. Irena Koren in

gdč. Veronika Ajdišek; Slomškov zbor je pod vodstvom g. Viliija Roglja popej-ljal dvorano v kraljestvo slovenskih melo-dij; grška plesna skupina pa se je to-krat prvič predstavila na našem odru. Za prosto zabavo je skrbel ansambel, ki ga vodi naš prijatelj Erwin Bonk. Odbor je večer skrbno pripravil. Iskrena hvala vsem, ki nekaj svojega časa in moči posvečajo naši mladini.

Slomškov moški zbor je 31. marca nastopil v Mechelenu, ki je okrog 100 km oddaljen iz Eisdena. Pri istem koncertu je sodelovalo še več flamskih pevskih zborov. Slomšek je z odlično izvedbo svojega programa spet prijetno presenetil flamske meščane. Večina je prvič slišala slovenske melo-dije in je bila očarana. Priznali so, da tako kvalitetnega nastopa niso pričakovali. Slomšek je uspešen ambasador naše pevske kulture in človečanske solidnosti v tujem okolju. To je posebno važno v trenutkih, ki jih doživljamo sedaj. Slomšek zasluži naše spoštovanje in naklonjenost. Pridruži se!

HIŠA SREČANJA NA SV. VIŠARJAH

Sestre in bratje, sporočamo vam, da smo na Sv. Višarjah, starodavnem romarskem kraju, na tromeji med Slovenijo, Avstrijo in Italijo, v višini 1800 m, kamor slovenski človek roma že več kot 600 let, kupili hišo, ki naj bi postala hiša SREČANJA slovenskih romarjev, slovenske mladine in slovenskih izobražencev iz matične, zamejske in zdomske Slovenije. Hiša bi nudila gostoljubje in gojila srečanja tudi kristjanov drugih narodnosti, ki bi v tej čudoviti gorski panorami srkali lepoto in svežost višarske narave ter se ob skupni molitvi in v bratskem razpoloženju razgovarjali o sodobnih problemih evropskega in svetovnega sožitja.

Sv. Višarje so posvečene z molitvijo, pesmijo in solzami naših dedov in pradedov.

V teku stoletij so Sv. Višarje postale naša *skupna last* in jo moramo zato smatrati za našo *skupno zadevo*. Lepo urejena hiša bi sestre in brate iz okoliških dolin opozarjala na njihove *korenine* in nas v častni luči predstavljala v očeh tujih narodov. Hiša srečanja naj bi nam med tujimi narodi

Najvišarska Marija, Kraljica Evrope in Kraljica Slovencev, bedi nad nami!

pridobivala novih prijateljev in za-veznikov.

Iz važne božjepotne in turistične točke bomo ob pametnem skupnem nastopu uspeli ustvariti važno sloven-sko *postojanko*, kjer bi se Slovenci in vsi, ki *dobro mislijo*, počutili doma.

Hiša stane s prepisi okrog 260 mili-jonov Lir. In ta denar moramo zbrati do konca leta.

Rojake v Evropi in po svetu vljudno prosimo za denarno pomoč. V Italiji živeči morejo svoj prispevek poslati na naš bančni račun: Banca agricola, nr. 44490, 34170 Gorizia, Italia.

Ostale dobrotnike pa prosimo, da svoje velikodušne darove izročijo najbližjemu slovenskemu duhovniku.

Vnaprej iskrena zahvala!

Najvišarska Marija, Kraljica Evrope in Kraljica Slovencev bedi nad vami!

V imenu iniciativne skupine: Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36 B — 3640 Eisden, Belgija.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

Smrt slovenske redovnice. — 13. marca je v Parizu umrla in bila pokopana 16. 3. sestra Barbara Kogoj iz reda frančiškank Marijinih misijonark. Rojena je bila 1905 v Ravnah na Primorskem, k frančiškankam je vstopila leta 1936 na Mirju v Ljubljani, leta 1945 je zapustila domovino in živela v Franciji, v Parizu od leta 1954. Vse njeno življenje je bilo v službi Bogu in bližnjemu. Zelo rada je imela Slovence in bila vesela, da se je z njimi pogovorila v domačem jeziku. Naj pri Bogu moli za naš narod!

Višarski večer. — Zaradi obolevnosti umetnostnega zgodovinarja dr. Marjana Zadnikarja, čigar predavanje je predvideno v jeseni, smo večer 25. marca posvetili Sv. Višarjam. Prelat Čretnik je na kratko predstavil Višarje in naš višarski večer. Sledile so recitacije: Vinko Beličič, Na Svete Višarje (gospa Verena), Joža Lovrenčič, Romar (Janez Zorec), Romarjeva poslovilna prošnja, slovenska narodna pesem, (gospa Minka). Nato nas je gospod Vinko Žakelj iz Belgije s svojimi diapozitivi popeljal v čudoviti višarski svet, s svojo prepričevalno besedo pa podčrtal pomen Višarij za slovenski narod. Nato je govoril o svojih prizadevanjih za slovensko hišo na Višarjah, ki bo kot dopolnilo svetišča in kot dopolnilo velikega dela, ki ga opravljajo na Višarjah slovenski frančiškani, skušala krščansko in slovensko oblikovati naše ljudi, ki prihajajo na goro, in obenem gojiti gostoljubje za slovenske in druge romarje.

Lep pevski uspeh. — Za otvoritev nove pariške opere na Bastille so Francozi izvajali dela francoskega skladatelja Hectorja Berlioz, med drugim v celotni verziji njegovo opero Trojanci. Istočasno pa so bile v istem opernem gledališču tudi razstave, predavanja o Berliozu in izvedba njegovih melodij za

Sestra Barbara Kogoj

en ali več glasov. Pri izvedbi teh melodij so 3. aprila 1990 sodelovali učenci Višjega državnega konservatorija za glasbo in učenci Šole pariške opere za lično umetnost. Med njimi je tudi sopranistka gdč. Anne-Marie Jan, katero je za njen nastop publika nagradila z navdušenim aplavzom. Anne-Marie Jan je rojena v La Machine (Nièvre) v družini izrazite muzikalčnosti. Je učenka Državnega konservatorija, istočasno pa študira muzikologijo na Sorbonni. Odlikuje se po izrednem muzikalnem čutu in bogati harmoničnosti ter enotnosti svojega glasu. Že dvakrat je nastopila med Slovenci v Parizu. Prihodnjič bo nastopila med nami 20. maja in 17. novembra 1990. Slo-

Gdč. Anna-Marie Jan

venci v Franciji z veseljem in s ponosom pozdravljamo priznanja, ki jih žanje naša mlada rojakinja, in ji želimo dolgo ter uspešno kariero.

Svetovni slovenski kongres. — Večer v Slovenskem domu, po nedeljski maši 20. maja, bo posvečen Svetovnemu slovenskemu kongresu. Začetek ob 18. uri. Med drugimi bo govoril predsednik pripravljalnega odbora SSK g. Bojan Brezigar, župan in deželni svetovalec iz Nabrežine pri Trstu. Na programu tudi več umetniških točk. Vsi, ki se zanimajo za uveljavitev Slovencev v svetu, prisrčno vabljeni!

Slovenski dan v Centre Georges Pompidou. — V ponedeljek, 21. maja, bo v Centre Georges Pompidou od treh popoldne do polnoči slovenski dan. Med drugim bo na programu več predavanj in okroglih miz, kjer bodo nastopali književniki od doma, iz zamejstva in zdomstva. Naj nihče ne zamudi edinstvene afirmacije slovenstva v kulturnem centru Pariza.

DAMMARIE-MELUN (Seine-et-Marne)

Skupno mašo bomo imeli v nedeljo, 6. maja, ob devetih dopoldne v poljski cerkvi v Dammarie.

LA MACHINE (Nièvre)

V nedeljo, 25. 3., je bila v cerkvi v La Machine krščena Pauline, hčerka Fredericka Rebernika in Brigitte Verbraut, iz Décize. Rojena je bila 27. 4. 1989. S starši se veselimo tudi mi, mali pa želimo lepo krščansko življenjsko pot.

Prihodnja skupna maša bo v nedeljo, 13. maja, ob 9.30.

LYON

V nedeljo, 1. aprila, smo se zbrali v večjem številu kot navadno pri maši na Fourvière, da se v molitvi in zbrani pripravi na velikonočne praznike.

Zopet se k skupni maši dobimo na Fourvière v nedeljo, 20. maja, ob štirih popoldne.

CHATEAUROUX (Indre)

Naše vsakoletno srečanje bo na binkoštni (risalski) ponedeljek, 4. junija. Maša bo ob desetih dopoldne. Vsi toplo vabljeni!

Srečanje slovenskih izseljencev na Višarjah

V nedeljo, 5. avgusta 1990,
ob 13. uri
SLOVESNA MAŠA

nemčija

STUTT GART-okolica

Družabni večer s filmom. — Sobotni večer, 10. marca, je privabil rojake iz okraja Hohenlohe v Forchtenberg. Na sporedu je bil film o Medjugorju, ki predstavlja globoko izpoved krščanskih vrednot. Besede vidkinje Vicke o božji ljubezni do vseh ljudi in o potrebi voljnega sprejemanja življenjskih križev so navzoče globoko ganile. — Ob tej priliki moramo zopet pohvaliti naše gospodinje, ki so k prijetnosti večera prispevale z odličnim pecivom, da smo se še bolj počutili kot ena družina.

Volitveno informativno zborovanje. — V nedeljo, 1. aprila, se je v dvorani cerkve sv. Konrada v Stuttgartu zbralo okrog 250 Slovenk in Slovencev k in-

V nedeljo, 13. maja, bodo Slovenci v Stuttgartu praznovali tradicionalni materinski dan. Že skozi dve desetletji zatrjujejo otroci in mladinci z nagovori, deklamacijami, pesmimi in godbo: Mamica je kakor zarja.

formacijskemu večeru o volitvah v Sloveniji. Zastopniki DEMOSA iz Slovenije so najprej v referatih povedali, za kaj gre pri teh prvih svobodnih volitvah v Sloveniji po letu 1945. Opozicijske stranke, združene v DEMOSU, hočejo prioriteti naši domovini to, kar pripada vsakemu narodu pod soncem: da si bo sama volila vero in postavlo v neodvisni Sloveniji, ki bo v parlamentarni demokraciji urejevala politične, gospodarske in socialne zadeve našega naroda. Dosedanja vlada je zaradi svoje preživete marksistične ideologije pripeljala gospodarstvo in narod do nenehnega propadanja. „Temu je treba narediti konec,“ je bil zaključek govornikov. Svoje zahteve in pričakovanja so strnili v posebno resolucijo, ki so jo navzoči soglasno sprejeli. Močno solidarnost s cilji DEMOSA so rojaki pokazali tudi z nabirko (2600,— DM), ki bo

Jože Domajnko, ki dela v Stuttgartu (prvi od leve), je bil povabljen s svojim bratom Stankom, ki je duhovnik (2. od leve), na poročno slavo v Avstralijo. Tam se je v mestu Adelaide 3. februarja poročila njuna sorodnica Dodič Kristina. Na gostiji si je okrog 150 gostov pripelo izseljensko značko „Slovenija moja dežela“. Značke je prinesel gospod Jože s seboj. „Skoraj, da bi se bili zanje stepli,“ pravi.

pravično razdeljena na vse opozicijske stranke, da si nabavijo potrebno

Fanta Darko in Emil, oba rojena in izšolana v Nemčiji, znata dobro postreči na veselicah slovenske skupnosti iz Stuttgarta. Isto velja tudi za mlado gospodično Ladico v ozadju.

pisarniško opremo. — Resolucija je nastanjena na str. 35.

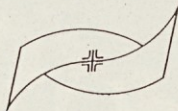
Uglasbitev „Slovenskega nagelja“ ocenjena. — Kot smo že pisali, se je odzvalo natečaju za uglasbitev pesmi Slovenski nagelj 20 slovenskih kompozitorjev iz vsega sveta. Do konca leta 1989 so poslali svoje predloge. Potem je trajalo dobra dva meseca, predno se je 5 strokovnih ocenjevalcev odločilo za najlepšo melodijo, ki je odgovarjala pričakovanju razpisovalca natečaja. Predložene skladbe so morali razdeliti v 3 skupine: v skupino za zborovsko petje (5 predlogov), v skupino za solista ob spremljavi instrumentov (3 predlogi) in v skupino popevk za priložnostno petje (12 predlogov). Najboljša melodija je bila izbrana iz 3. skupine in nagrado zanj, 1000,— DM, je dobil 20-letni slovenski fant iz Stuttgarta, gospod Franci Arh. Nagrajeni sta bili tudi najboljši melodiji iz drugih dveh skupin in po 100,— DM sta dobila Jericijo Stanko iz Gorice (solo ob spremljavi instrumenta) in Kastelic Janko iz Toronta v Kanadi (skladba za zborovsko petje). Vsem udeležencem natečaja tudi na tem mestu lepa zahvala, nagrajenim pa pristrčne čestitke.

Čestitke k poroki. — Darja Čadavec, rojena v Esslingenu, si je izbrala za življenjskega druga hrvaškega rojaka Roberta Galešiča. Po cerkveni blagoslov sta šla v Krivnico. Želimo jima veliko sreče na zakonski poti.

Napovedi za mesec maj. — SLOVENSKE MAŠE: V Stuttgartu 6., 13., 20. maja ob 16.50 uri; v Böblingenu 6. maja ob 10. uri; v Schwäbisch Gmündu 13. maja ob 9.30 uri; v Schorndorfu 20. maja ob 8.45 uri; v Aalenu 20. maja ob 11. uri; Heilbronu maša odpade in rojake vabimo na Vnebohod, 24. maja, na Michaelsberg; v Oberstenfeldu maša odpade in rojake vabimo na Vnebohod, 24. maja, na Michaelsberg; v Esslingenu 27. maja ob 13. uri.

Proslava materinskega dneva bo v Stuttgartu v nedeljo, 13. maja. Po maši materinska proslava s pestrim sporedom, kavo in torto za matere v dvorani pod cerkvijo sv. Konrada. Slišali bomo tudi nagrajeno melodijo pesmi Slovenski nagelj.

90. deutscher Katholikentag Berlin 1990 e. V.

„Wie im Himmel so auf Erden“
Slovenci iz Zah. Berlina vabimo
Slovence iz Zah. Evrope na

KATHOLIKENTAG,

ki bo od 23. 5.—27. 5. 1990.

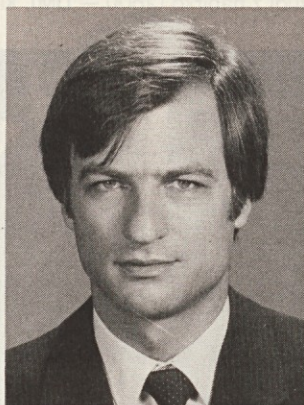
Svoj prihod sporočite na naslov:
Seelsorgeamt für Slowenen, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62,
Tel.: 030 / 788 19 24.

Majsko srečanje na Michaelsbergu.
— Na vnebohod, 24. maja, vabimo rojake na Michaelsberg, kjer bomo imeli ob 15. uri mašo in šmarnice. Po maši piknik na prostem. Michaelsberg leži 10 km južno od Heilbronna.

ZAHDNI BERLIN

Predlog, da smo Slovenci imeli v Berlinu 24. marca *kulturni večer* v spomin na pokojnega Franceta Gačnika, je dal Emil Šinkovec, ki je imel to srečo, da se je z Gačnikom pogovarjal samo tri mesece pred njegovo smrtjo. Ves pogovor, ki ga je imel Emil z Gačnikom,

Slovenski operni pevec Janez Vasle iz Argentine je meseca marca nastopal v okviru Radijskega simfonijskega orkestra v Stuttgartu, Mannheimu, Frankfurtu in Kölnu. Prejel je veliko pohvalo.

je posnel na video kaseto. Tako je poleg video kasete nastal spominski večer, ki je trajal poldrugo uro.

„Ker se je pokojni Gačnik poleg svojega duhovništva še veliko ukvarjal z glasbo; ker skoraj ni slovenske mladinske maše, ne da bi zapeli tudi eno izmed Gačnikovih pesmi; ni srečanja slovenske verne mladine brez Gačnikovih pesmi. Da, prav zato smo se ta večer zbrali, da se spomnimo duhovnika, pesnika in skladatelja Franceta Gačnika,“ je dejal na začetku napovedovalec. „Občudovanja je bil vreden, kako je znal mlade navdušiti za nove načine sodelovanja s petjem in instrumenti pri bogoslužju,“ tako je zapisal njegov življenjepisec.

In prav to kar je uspelo Gačniku, je uspelo tudi v naši misiji, da smo za ta večer pridobili šestnajst mladih, ki so se pridružili odraslemu pevskemu zboru, ki ga že vrsto let vodi Franc Pukmeister. Gačnikova pesem nas je z odra nagovarjala in hkrati vzpodbujala, kaj moramo kot ljudje v tem zemeljskem življenju storiti.

Pevci so nas z Gačnikovo pesmijo takole nagovarjali:

*Vlij mi olja v srce, da bom svetil
ljudem kakor sonce;
vlij veselje v srce, da razdajal ga
bom vsem trpečim;
vlij moči v srce, da pomagal bom
vsem, ki potrební, so potrebni
moje pomoči;
vlij ljubezni v srce, da preneha
sovražstvo na svetu,
po vsej zemlji naj zavlada mir!*

Sporočilo pesmi je bogato. Potrebno je samo, da te besede postanejo del vseh nas. Le tako bo, kakor pravi zadnja vrstica pesmi, „po vsej zemlji zavladal mir“.

V nastop najmlajših nas je voditelj takole uvedel: „Pokojni Gačnik je v svoji župniji Stranje imel ritmično skupino, ki je nastopala širom po Sloveniji in v tujini in tako poskušala ljudem v cerkvi z mimiko in kretnjami pokazati kaj se dogaja na oltarju. Mi take skupine nimamo, zato pa ima društvo Slovenija otroško folklorno skupino, ki nam bo tokrat zaplesala venček slovenskih narodnih plesov.“ In zares, otroci so se zavrteli na takte, ki jih je iz harmonike izvajal Lojze Kuder. Prav zaradi svoje

otroške nenarejenosti in sproščenosti smo jih vsi navzoči nagradili z glasnim ploskanjem.

Osrednji del večera je bilo „živo srečanje“ s Francetom Gačnikom, seveda preko video kasete. Zanimivo ga je bilo poslušati, ko je opisoval svoje življenje od Velikih Lašč do župnije Stranje, kjer je bil 25 let.

Osrednje mesto je v njegovem življenju imela Marija, Jezusova Mati, v katero je imel veliko zaupanje. Njej je posvetil veliko svojih glasbenih sposobnosti.

O Županjih njivah, kamor so ljudje hodili gledat premikanje Marijinega kipa, je rekel: „Pustite ljudi, naj hodijo na Županje njive, saj tam ne delajo nič slabega. Če pa molijo in pojejo, pa je to znamenje njihove vere.“

Oktet, del mešanega zbora, je Gačnikovo razmišljanje o Mariji zaključil s pesmijo:

*Dajte mi zlatih strun mili zvonovi,
da bi odmevalo s tisoč glasovi.
Ave Marija, ave Marija . . .*

Pokojni Gačnik je imel veliko sposobnost povezati duhovno z vsakdanjim, božje s človeškim. Odsev takega dožemanja sveta in človeka je v njegovi pesmi, ki jo je na klavir zaigrala Sonja Pukmeister, recitiral pa Martin Horvat, župnik Slovenske katoliške misije v Zah. Berlinu:

*Ko bi ljudje ljubili se
kot bratje in sestre,*

Mešani pevski zbor je v Zah. Berlinu zapel tri Gačnikove pesmi.

V Oberhausnu — Nemčija, so se v januarju sestali člani Sveta slovenskih krščanskih laikov iz Evrope (evropskih držav). Svoje dvodnevno posvetovanje so zaključili s skupno mašo, nakar je nastala zunaj cerkve tudi ta slika za spomin.

Foto: Casar, Stuttgart

*Ljubezen bi združila vse,
podrla vse meje*

*In človek bil bi bratu brat,
po srcu vsakemu enak,
ko bi ljudje . . .*

*Utihnil hrup bi vojn grozot
in mir zavladal bi povsod,
ko bi ljudje . . .*

*Stopil bi se zavisti led,
družina ena bil bi svet,
ko bi ljudje ljubili se
kot bratje in sestre.*

Tako je torej Gačniku uspelo evangelij prenesti v pesem in ritem. Ritem pesmi so mladi sprejeli, zato lahko rečemo, da je to eden izmed uspešnih načinov, kako mladim približati veselo sporočilo, evangelij. Upam, da nam je nekaj tega uspelo tudi ta večer, ki je bil spominski in oznanjevalen. Zaključil pa ga je mešani pevski zbor z Gačnikovo pesmijo, v kateri je pokojni izpovedal svojo zaljubljenost, svojo globoko vero v Boga:

Oktet na spominskem večeru v Zah. Berlinu.

*Tebi pojem pesem, Gospod,
ko me jutraj sonce zbudi . . .*

*Tebi nesem prvi pozdrav,
v tebi skrijem solze in smeh . . .*

*Pred podobo tvojo, Gospod,
luč prižigam za mojo pot . . .*

*Tebe bom oznanjal vsak dan,
kazal ljudem nebeško stran,
da bodo k tebi vsi prišli . . .*

MÜNCHEN

Od srede marca do srede aprila smo zabeležili v našo farno kroniko dve posebni srečanja: naš materinski dan in dneve zbranosti mladincev. O vsakem od njiju nekaj vtisov:

● Kajpada je dejstvo, da nam je bila dvorana dva dni pred *materinskim dnevom* odpovedana, prizadela najbolj nas, ki imamo na skrbi to vsakoletno prireditev; tako učitelji kot učenci bi si zaslužili primernejši zunanji okvir za nastop. Kljub temu, da nam je bilo od vsega začetka jasno, da bo prireditev izgubila vsaj pol svoje lepote, smo se odločili za ponujeno dvorano brez odra, zavese in reflektorjev na napovedani datum.

Maša je bila še posebej lepa, saj je bila cerkev polna kot le malokdaj v letu, poleg ljudskega petja sta pela še pevski zbor — posebej občutena je bila začetna Pod oljkami — in zbor desetih

mladink, ministrantov je bilo pa tudi za lep grozd.

Prireditve v dvorani je bila zamišljena tako kot vsako leto: tri skupine naše sobotne šole so sestavljale osnovno ogrodje nastopov, vmes so pa vstopile skupine harmonikaric, dekleškega zbora in treh bralcev iz mladinske skupine. Vse točke je prijetno domače povezoval g. Jure. Veliko kuliso Kekca je izdelala mladinka Veronika.

Srednja šolska skupina je povedala Najresničnejšo pesem — o mami in o babici. Potem so zapeli tri pesmi, za katere so poželi navdušeno ploskanje.

Najmlajši so imeli kar program v programu, tako obširen je bil njihov nastop. Povedali so verze Šopek za mamo, zapeli o zajčku in dve o medvedku, končno pa v lepih oblekah zaigrali prizor Mali zvonček je zbolel: flore in favne je bilo na pretek — zvonček, trobentice, čebela, žabe, polži, mravlje, gosi, pikapolonica. Z jasno izgovarjavo in zvočnim glasom je dogajanje prijetno povezovala Vesna.

Harmonikarice — Diana, Ivka, Majda in Sabina — so zaigrale dve pesmi, zbor deklet — Diana, Ivka, Klavdija, Kristina, Mateja, Melita, Mihaela, Renata, Sabina in Veronika — so pa ob spremljavi harmonikarice Majde zapele štiri pesmi. V narodnih nošah so bile še posebno prisrčne. Zapele so uglašeno in korajžno, mogoče je bil prav njihov nastop vrh programa.

Trije iz mladinske skupine — Martina in dva Petra — so občuteno prebrali Cankarjevo črtico Tuja učenost.

Pri Murnovih treh pesmih, ki jih je povedala najvišja skupina učencev, bi si želeli več sonca in svetlih barv, saj

se pesmi, ki so jih izbrali, nudijo za to. Za tri pesmi, ki so jih zapeli, so bili nagrajeni z odobravanjem navzočih.

Končno je vsa skupina šolarjev — moralo jih bi biti 60, pa jih je nekaj manjkalo — mamam podarila veselo pesem Nikoli slabe volje in jih obdarila z nageljčki.

Po ugotovitvah prirediteljev je bil program predolg — težko je vnaprej zračunati dolžino odmorov — pa tudi sicer bi bilo mogoče sem in tja kaj pokritizirati. A obenem je treba reči, da je bila prireditev zelo lepa, v svojih okvirih kvalitetna, prisrčna, lepo spricevalo za župnijsko sobotno šolo, posebno še, če upoštevamo, da je bilo vanjo vložena neprimerno več truda, kot je bilo to zaznati pri nastopu. Učiteljem in otrokom vse priznanje!

● Letos se je odločilo za *dneve zbranosti* v Ohlstadtu 18 naših mladincev in mladink, kar ni zanemarljivo število. Od doma sta se jim pridružila še skavt in skavtinja, ki sta s petjem in skeči poživila dneve, in pa duhovnik Milan Knep, referent za mladino v ljubljanski nadškofiji.

Predmet letošnjega srečanja je bil „Kaj pomeni ljubezen?“ Za uvod je g. Knep navedel stališče svetega pisma oz. Cerkve do tega vprašanja. V živahnem pogovoru so mladinci povedali svoja mnenja, kjer so se misli primerno kresale. Čeprav so bile med nekaterim mnenji zelo velike razlike, se je vsakdo potrudil drugemu prisluhniti

Del otrok farnega sobotnega šolskega tečaja v Münchnu na materinskem dnevnu.

Enajst deklet — deset pevk in harmonikarica — na materinskem dnevnu v Münchnu.

in svoje dokaze mirno pojasniti. Celotno vprašanje so skušali poglobiti še na ta način, da so se v manjših skupinah lotili konkretnih problemov, s katerimi lahko prihaja slehernik v vsakdanjem življenju v spor. Pri ponovnem srečanju v krogu vseh so primerjali posamezne odgovore in se o njih pogovarjali.

Da ni postal celotni pogram „presuh“, so ga razbremenili s pesmimi in skeči. Preostali čas je lahko vsakdo preživel po svoji volji, možnosti za igre in šport je bilo pa tudi dovolj, saj ima hiša, ki jim je nudila dva dni streho, na voljo biljard, namizni nogomet, namizni tenis ipd.

Zdi se, da se skupina naših mladincev po svojih mesečnih zbiranjih v župnišču in po dnevih zbranosti, ki so enkrat v letu, pa po skupnih tedenskih počitnicah v Sloveniji, ki so jih imeli lani v Logarski dolini, zrašča v skupnost slovensko in krščansko zavednih mladih ljudi, ki bodo tudi zaradi tega oblikovanja lahko nekoč v življenju marsikaj dobrega naredili.

- Ker so bile na letošnjo cvetno nedeljo v Sloveniji volitve, je odšlo mnogo naših ljudi takoj domov, s tem je bila pa naša *velika noč* za množičnost vernikov nekoliko prikrajšana. Kljub temu so bili obredi domače lepi in doživeti.

Kljub vsemu in proti pričakovanju se nas je zbralo na cvetno nedeljo k maši zelo veliko. Branje poročila o Jezusovem trpljenju, kjer sta pomagala gg. Tone in Jure, razdelitev oljk in butaric, nalašč za to priložnost prinesenih iz Slovenije, in procesija ter naše postne

pesmi, vse je bilo lepo. Potem pa sto obhajil!

Sveto tridnevje v naši kapeli je bilo številčno kajpada veliko bolj skromno, pa mogoče prav zato tudi bolj intimno in prisrčno. Seveda se je nabrala na veliko soboto popoldne v kapeli pred oltarjem lepa vrsta košar z velikonočnimi jedili.

Na veliko noč smo se zbrali spet v cerkvi Sv. Duha, ki je bila letos še posebno lepo okrašena. Kajenje oltarja, misli o Kristusovem vstajenju kot ključu za rešitev naših težav in čudovite velikonočne pesmi — z eno nam je postregel nam že znani solist iz Argentine g. Janez Vasle — vse to nam je ustvarilo občutje sloveskega vstajanja, čeprav nas v cerkvi ni bilo posebno dosti.

nizozemska

Vseslovensko romanje k *Mariji Pomagaj* v Heerlerheide bo letos 29. maja ob 15. uri. Po cerkveni slovesnosti bo *materinski* in *očetovski dan* v dvorani poleg cerkve.

Malo spomina: Pred 42 leti je bilo prvo Vseslovensko romanje k Mariji Pomagaj v Heerlenu. Slika predstavlja organizatorje tega romanja s p. Teotimom na čelu, ki je kot Holandec zelo lepo govoril in še lepše pel slovensko. P. Teotim van Velzen je po srcu in duši bil Slovenec. Ne pozabimo ga.

P. Teotim je s svojimi sodelavci pred 42 leti organiziral prvo slovensko romanje k Mariji Pomagaj v Heerlenu.

Izseljensko srečanje

Zdomci in izseljenci se bomo srečali letos spet na Višarjah in sicer v nedeljo, 5. avgusta. Slovesna maša bo ob 13. uri.

Lepo vabljeni! Pridite v čim večjem številu!

Izseljenska nedelja

Namen izseljenske nedelje je spomniti naše rojake v matični domovini na naše zdomce in izseljence.

Praznovali jo bomo letos 29. julija po vseh župnijah, poseben spored praznovanja z versko in kulturno vsebino pa bo:

- za ljubljansko nadškofijo na Brezjah, v Novi Štifti pri Ribnici in pri Treh farah v Beli krajini,

- za mariborsko škofijo na Ptujski gori, v Petrovčah, v Turnišču in na Svetih gorah ob Sotli,

- za koprsko škofijo na Sveti gori in v Knežaku.

Obvestite o tem svoje domače! Če boste takrat doma, pridite tudi vi!

švedska

GÖTEBORG

Od 9. do 11. marca je bila v Göteborgu *duhovna obnova*. Vodil jo je delegat za Švedsko dr. Janez Zdešar iz Münchna. V petek zvečer ter v soboto in v nedeljo ves dan smo razmišljali, v koga verujemo in kaj ta vera pomeni

za naše življenje. Posebej smo se ustavili tudi pri tem, kako nam krščanska duhovnost pomaga pri ohranjanju in razvijanju svoje narodne posebnosti. Največ nas je bilo v soboto, a še takrat samo 15. Taka skupina je bila zanimiva zato, ker smo se lahko veliko pogovarjali in tako drug drugega bogatili s svojo versko izkušnjo. Vendar se sprašujemo, kaj je krivo, da nas ni bilo več. Se morda premalo zavedamo potrebe po verskem poglavljanju? Kako naj vero posredujemo drugim, zlasti otrokom, če je sami ne poznamo? Ni verjeti, da smo tako težki materialisti, da bi se ustrašili stroškov, ki so povezani s celodnevним skupnim bivanjem. Morda pa med različnimi ponudbami in obveznostmi ne znamo več prav izbirati? Ne razumemo več, da nas že čas postaja sam po sebi navaja, naj skrbi za versko prenovo damo prvo mesto.

Na tiho nedeljo, 1. aprila, smo imeli v Göteborgu *volitve v pastoralni svet* oltarnega občestva v Göteborgu ter v *gospodarski svet* Slovenske katoliške misije Göteborg. Tudi za tokrat velja, da bi želeli večjo udeležbo, saj bi bilo to v priznanje dosedanjim članom sveta za njihovo delo, bodočim pa v spodbudo. Naj to, kar je že bilo izrečeno, še tukaj zapišemo: Hvala dosedanjim odbornikom za vse nasvete in delo v misiji. Tistim, ki ste ponovno ali na novo prevzeli delo v svetu, pa vse priznanje za vašo pripravljenost, s katero prevzimate delo v skupnosti in tako kažete svoj čut za Cerkev.

Binkošno srečanje Slovencev na Švedskem v Vadsteni

na binkošno nedeljo,
3. junija, ob 12. uri

Pričetek točno opoldne v cerkvi sester birigitink. Mašo, procesijo in litanije bo vodil stockholmski pomožni škof William Kenney. Pričakujemo tudi rojake iz slovenske župnije v Zahodnem Berlinu.

Vabljeni

švica

Materinski dan v Oltnu. — Težko bi našli bolj pogostokrat izgovorjeno besedo, s katero koga omenjamo ali kličemo, kot je beseda „mati“ oz. „mama“. Že majhnemu otroku je to navadno prva beseda, ki jo premore, da ne govorimo o otrocih v predšolski, šolski in doraščajoči dobi. Zato pa je tudi mamino predobro srce neštetokrat veselo, zato mamine skrbne oči tolikokrat zarijo, zato so tudi mamine pridne roke polne skrivnostnega blagoslova. Žal je včasih tudi drugače. Marsikdaj ji srce prebada grenka bolečina, marsikdaj se ji oči skoraj utapljajo v solzah, marsikdaj ji utrujenost lomi roke in hrbet. Zato se tu in tam zgodi, da včasih celo popusti materinska zavest. V največji večini pa le drži, kar poje ena izmed slovenskih pesmi: „Tudi če joče, nikdar ne klone, ne obupa — moja mati, tvoja mati in vse matere.“

Vsega tega in še veliko drugega se spominjamo ob materinskem dnevu — 25. marca, ko praznujemo učlovečenje Božjega Sina in začetek Marijinega materinstva. Ne samo na ta dan, ampak na ta dan še posebej naj bi svojim materam izrazili pristrčno hvaležnost za ves njihov materinski trud, za vso njihovo materinsko skrbnost, dobroto in ljubezen. Naj bi matere zlasti na ta dan mogle opaziti čim več sadov vsega, kar so v nas sadile in sejale.

Vsaj nekaj od tega smo želeli pokazati materam na našem Solothurnskem področju s prireditvijo v Oltnu na soboto, 24. marca. Dokaj lepo število se nas je najprej zbralo k maši ob 17. uri. Nagovor po evangeliju je risal podobno nekdanje kmečke matere. Kmečki ljudje so namreč na poseben način tesno povezani z naravo, zato ima tudi njihov odnos do Boga Stvarnika kot dobrega nebeškega Očeta drugačne razsežnosti kot pri drugih. Kmečka mati je zato bila žena molitve, izvirajoče iz žive vere in trdnega upanja. Vse to se je odražalo in potrjevalo z rednim nedeljskim obiskom maše, z vsakodnevnim jutranjem in večernim molitvijo, molitvijo pred jedjo in po jedi, pa tudi med delom, ko je npr. zazvonilo

poldne ali ob petkih popoldne ob treh, in ne nazadnje z branjem verskega tiska. To in zraven seveda še skrbnost, požrtnost, dobrota, ljubezen in podobne lastnosti, odlikuje tudi danes naše krščanske matere, vendar se zdi, da se je čut za zunanja izražanja vere nekoliko zožil. — Eno je gotovo: da otroci lahko živijo na njim primeren način v urejenih družinah, gre v največji meri zahvala dobrim in skrbnim materam. S tem se seveda ne misli kratiti priznanje pomembnega očetovega dela pri vzgoji in vzdrževanju družine. Prav tu se pa ne hote lahko srečamo z vprašanjem: Mar si niso matere glede odnosa do družine bolj podobne med seboj kot očetje?

Po maši, za katere sklep smo priporočili starše materi Mariji s pesmijo „Naše starše, o Marija mati“, smo se zbrali v cerkveni dvorani, se najprej za silo okrepčali, nato pa prisluhnili pestremu sporedu v čast materam. Z očarljivim petjem so nam ob spremljavi na harmoniko ali kitaro postregli Monika, Andrej in Martina, pa zraven še Nadja ter kvartet Kranjci, z godbo pa Marko z očetom Lojzetom in Igor. Na koncu je na oder prišla in se po taktu Jakove harmonike zavrtela folklorna skupina Encijan. Prav na tej proslavi smo prvič pogrešali s. Avrelijo, zaradi česar so izostale npr. razne deklamacije in nastop otroškega zbora. Deloma smo to vrzel zapolnili tako, da je za začetek in sklep proslavitvenega sporeda vsa dvorana zapela pesem v pozdrav mamicam. Že izven sporeda sta nekoliko kasneje popestrili materinski večer še Doris in Martina z dvema pesmima ob kitari. — Pridne in spretnke roke oltenških kuharic in kuharjev so nam pripravile obilno in okusno večerjo, h kateri se je kajpada prilegla Martinova kapljica.

A prišel je čas slovesa in vrnilo smo se na svoje domove, veseli in zadovoljni. — Vsem, ki ste kakorkoli prispevali k lepi proslavi materinskega dneva, naj velja iskrena (za)hvala in Bog povrni! Vas, drage matere in žene, pa naj spremlja Božje varstvo in Marijina priprošnja, obenem pa tudi naše zagotovilo, da smo vam za vso vašo nesebično ljubezen hvaležni in da vas kljub našim občasnim nerodnostim imamo radi. Bog vas živi!

slovinci ob meji

KOROŠKA

Letošnji osrednji koncert Krščanske kulturne zveze je bil 4. marca v Domu glasbe v Celovcu. Koncert, ki ima naslov Koroška poje, je bil razprodan. V nedeljo, 11. marca, so ga ponovili v Beljaku. — Do lanske jeseni je bil referent za župnijske svete pri Slov. dušnopastirskem uradu v Celovcu g. Peter Hribnik, ki je postal upravnik dušnopastirskega urada. S 1. marcem je postal referent Rupert Gasser iz Potoka pri Bilčovsu. Lani je zaključil študij bogoslovja na Dunaju. — S 1. marcem je Slov. katoliški delovni odbor v Celovcu nastavljal Alberta Smrečnika, ki naj bi se zanimal za slovenske visokošolce na Dunaju, v Gradcu, Salzburgu in Celovcu. G. Albert je doma iz Globasnice in je lani postal magister bogoslovja na vseučilišču v Salzburgu. Gotovo bo g. Albert tudi v pomoč dušnim pastirjem za Slovence na Dunaju in v Gradcu, predvsem pa v Salzburgu, kjer trenutno ni slovenskega duhovnika. — Mešani pevski zbor Jakob Petelin Gallus praznuje letos 30-letnico delovanja. Ustanovil ga je salezijanski duhovnik, po rodu iz Prekmurja, dr. France Cigan in ga dolga leta uspešno vodil. Sedanji pevovodja je škofijski kantor prof. Jože Ropitz. Jubilejni koncert je bil v Domu glasbe v Celovcu 6. aprila. — Z 31. marcem je odstopil dosedanji predsednik Slov. prosvetne zveze g. Tomaž Ogris. Ta zveza je na levi strani to, kar je za kristjane Krščanska kulturna zveza. — Slovensko prosvetno društvo Edinost iz Pliberka je obhajalo 80-letnico delovanja. Spominski koncert je bil 10. marca. — Na seji zveznega kongresa zelenih v Avstriji so 18. marca zavrgli koncept avtonomije narodnih manjšin. Dosedanji predstavnik narodnih manjšin dr. Karl Smolle je zaradi tega umaknil svojo kandidaturu za državnega poslanca. Povedati je treba, da je vsa leta Slovenski vestnik stalno rovaril proti Smolletu. — Svet velikovške občine je 28. marca ukinil

določbo, da župan odloča o tem, kdo dobi v najem Grajsko dvorano. Doslej so bili namreč izključeni slovenski nastopi. — V Modestovem domu v Celovcu se je vršilo 31. marca in 1. aprila skavtsko srečanje. Udeležili so se ga tržaški, goriški in koroški skavti. Maševal jim je nekdanji duhovni vodja, ravnatelj Modestovega doma, g. Andolšek.

GORIŠKA

V Cocolinovi dvorani goriškega semenišča je predaval 30. marca urednik Družine dr. Drago Klemenčič, predvsem za Italijane. Naslov predavanja je bil: Cerkev in katoličani v Sloveniji — položaj in prihodnost. — V nedeljo, 1. aprila, je bil pohod prijateljstva. Pohod se je začel na Travniku v Gorici v Novo Gorico in nazaj k salezijancem v via Don Bosco. Dolg je bil 13 km. Na meji ni bilo nobene kontrole. Pohoda sta se udeležila tudi komunista dr. Kučan in dr. Ciril Ribičič. — Nikjer ni bilo nič zapisano in vendar je res: 28. febr. je praznoval prelat dr. Kazimir Humar 75-letnico življenja. Ob msgr. dr. Močniku je on steber slov. katoliškega življenja na Goriškem. Po rodu je iz Vrtojbe. Že vsa leta ureja Katoliški glas, ki je pokončen kakor on. Je tudi ravnatelj Katoliškega doma v Gorici. Prelatu Kazimirju, ki bo 18. junija obhajal tudi zlato mašo, tudi bravci Naše luči pristrčno čestitamo in mu želimo, da bi ga Bog še dolgo ohranil goriški Cerkvi in goriškim Slovincem. — V letu 1989 so v postni zbirki v goriški nadškofiji nabrali nekaj nad 229 milijonov lir. Od tega so darovale slovenske župnije nadškofije nekaj nad 32 in pol milijonov lir. — Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je na seji 22. marca sklenilo zaprositi Svet za varstvo človekovih pravic, da uradno ugotovi, kaj se je zgodilo 31. avgusta 1947 s časnikarjem dr. Andrejem Uršičem, ki je bil ustanovitelj Slov. demokratske zveze v Gorici in glavni urednik tednika Demokracija. Tistega dne je bil namreč ugrabljen v bližini Kobarida v coni A Svob. tržaškega ozemlja. Za njim je izginila vsaka sled. — Upokojeni devinski župnik msgr. Ivan Kretič je bil 31. marca ustoličen za kanonika goriškega stolnega kapitlja. — Zveza slov. kat. prosvete v Gorici, ki je strešna organizacija vseh katoliških društev, je

imela 2. aprila svoj občni zbor, ki je potrdil dosedanjega predsednika dr. Damijana Pavlina. — V Sedejevem domu v Števerjanu so 25. marca domači igralci predstavili Jurčič-Česnikovo igro Domen. — V Nabrežini so 25. marca obhajali 40-letnico mašništva župnika Bogomila Breclja, doma iz Šturij na Vipavskem. Izhaja iz znane Brecljeve družine. Stric mu je bil zdravnik v Gorici in kasneje v Ljubljani, bratranca dr. Marjan, minister v komunistični vladi, dr. Bogdan tudi v teh vrstah. Dve sestri sta bili med revolucijo kljub temu ubiti. Povsod kjer je deloval, je pustil lepe sledove pastirskega dela.

TRŽAŠKA

Nabirka za katoliški tisk je na Tržaškem prinesla 5.591.200 lir. Poleg tega so darovali še v Nabrežini, v Štandrežu (Gorica) in Marijine sestre 1.235.000 lir. — Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu je priredila v Kulturnem domu 25. marca že dvajseto revijo Pesem mladih. V teh letih je bilo 245 pevskih nastopov z več kot 5000 pevcev. Letos je nastopilo 10 zborov, 6 otroških in 4 mladinski. — Lani je bil v vsej tržaški škofiji ljudski misijon. Letos v postu sta priredili obnovitveni misijon župniji Bazovica in Rojan. Društvo slov. izobražencev pa je imelo duhovno obnovo, ki jo je vodil škof Bellomi. — Komisija literarne nagrade Vstajenje je podelila nagrado za leto 1989 argentinskemu pisatelju Zorku Simčiču za knjigo Trije muzikantje ali povratek Lepe Vide, ki jo je izdalo Duhovno življenje v Buenos Airesu. Obenem je to tudi priznanje za njegovo literarno delo.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

P. Nikolaj Žvekelj, ki je prišel za tri leta v Avstralijo, je bil že 25. februarja pri sv. Cirilu in Metodu v Kewu. Ker so p. Valerijanu odložili operacijo na očeh

(nadaljevanje na strani 34)

kaj ko bi se malo vadili v slovenščini

● VSTAVI PRIMERNE MEDMETE!

- "...!" je zakričal otrok in odmaknil prst od kropa.
- Zvonček je zapel,
- "...., ..., ...!", jutri pojdem spet na lov."
- "...," je prikimal sosed.
- "...!", otrok spi!"

● DOPOLNI Z MEDMETI!

- ..., kakšen pujs si!
- V daljavi pa je bilo čuti kukavičji...
- "... " so pele žabe. V drugi mlaki so jim druge odgovarjale "... "
- ... je pihal vlak.
- "... " se je oglasila muca.

● POSTAVI VEJICE, KJER MORAJO STATI!

- Otroci so peli kakor slavčki.
- Njene oči so bile črne žareče mehke skoraj otožne.
- Krpan je bil silen pameten in prebrisan človek.
- Kot ga sploh ne bi bilo v sobi tako je miroval.
- Hiše rastejo kot gobe po dežju.

● POSTAVI VELIKE ZAČETNICE IN LOČILA!

- kdaj pripelje kamničan
- jurček pridi gremo jurčke brat
- rekel sem ti da jutri ne morem priti
- naj vsaj molči če že ne ve odgovora
- vprašal ga je kam je namenjen

Fran Levstik 1831—1887

se je rodil v kmečki koči v Spodnjih Retjah pri Velikih Laščah na Dolenjskem. Po končani gimnaziji se je zaposlil v različnih službah kot domači učitelj, urednik in nazadnje knjižničar, največ v Ljubljani.

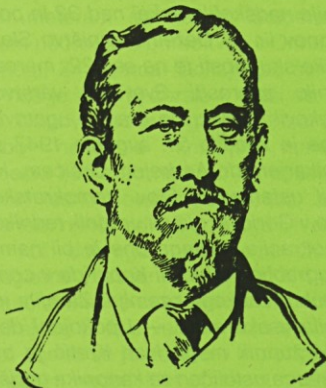
Že zgodaj se je uveljavil z zbirko Pesmi. Proti koncu življenja je še napisal naše prve doživete otroške verze Otročje igre v pesmicah.

Za razvoj naše književnosti so postali nepogrešljivi njegovi trije spisi: Popotovanje iz Litije do Čateža, Napake slovenskega pisarja in Martin Krpan z Vrha.

Napisal je igrice Juntez in pre-

delal ter prelil v verze Jurčičevo tragedijo Tugomer.

Velikega pomena je tudi Levstikovo jezikovno delo.

● ZANIKAJ NASLEDNJE POVÉDI!

- Zapri okna!
- V mislih sem imel slovnična pravila.
- Ali ste že prelistali Našo luč?
- Kostanje v parku bodo posekali.
- V središču mesta sem jo videl.

● VSTAVI V POVEDI GLAGOLE, KI STOJIMO V OKLEPAJIH!

- Božo se uči (ne hoteti).
- Zakaj ne molčiš (moči)?
- Jutri pojdi k zdravniku (morati)!
- Vse prijatelje zbere okrog sebe (hoteti).
- Ali boš jutri igral nogomet (smeti)?

● SPREMENI TRDILNE POVÉDI V VPRAŠALNE!

- Redno hodiš v kino.
- Slabe volje je.
- Mama bo za večerjo skuhala polento.
- Stric se pripelje z večernim vlakom.
- Velikokrat se vozite s podzemsko.

● SPREMENI PRIPOVEDNE STAVKE V VPRAŠALNE!

- Ob nedeljah hodite redno k maši.
- Letos gnezdi kosovka na našem vrtu.
- Stric je šel v pokoj.
- Oče bere časopis.
- Tvoj otrok kriči na dvorišču.

● NASLEDNJE POVÉDI SPREMENI V PRIPOVEDNE!

- Veronika, pobarvaj Kekca!
- Ko bi že sonce vzšlo!
- Ali je lani zapadel sneg?
- Naj Renata molči in piše nalogo!
- Kaj ste vedno tako nepočakani?

● PRIPOVEDNE POVÉDI SPREMENI V VPRAŠALNE, VELELNE IN ŽELENLE!

- Metka je kruh.
- Peter je pomil stopnice.
- Mama peče potico.
- Majda igra harmoniko.
- Boštjan se igra z dojenčkom.

● VSTAVI VEJICE, KJER JE POTREBNO!

- Pavliha ta nepridiprav jim jo je spet zagodel.

- Ne Miha tako se pa ne bomo šli!
- Ja za vsak greh dragi moj je pokora!
- Kaj se pa tako dereš sraka mala?
- Kaj ti boš meni to očital?

● DOPOLNI STAVKE Z DVEMA PREDMETOMA!

- Milena je napisala . . . dolgo . . .
- Mama je skuhalo bolni . . . toplega . . .

- V hotelu so . . . postregli z domačo . . .
- Znanec je obljubil . . . majhno . . .
- Babica je . . . pripovedovala lepe . . .

● POIŠČI ZGORAJ NAVEDENIM OSEBKOM SPODAJ NAPISANE POVEDE!

- Voda, nož, papir, obleka, sladoled.
- Se umaže, se strga, se stopi, se skrha, se skali.

REŠITVE NALOG IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE NAŠE LUČI

● **PRAVE BESEDE:** Zadnja nedelja pred veliko nočjo se imenuje cvetna nedelja. Otroci prinašajo v cerkev k blagoslovu cvetnonedeljske butare, odrasli pa oljke. V okolici Ljubljane spletajo butarice za cvetno nedeljo. V butaro zvežejo snop šibja in zelenja za cvetno nedeljo.

● **ODGOVARJAJOČE BESEDE:** Za kristjana je največji teden v letu veliki teden. Na veliki četrtek se spominjamo Jezusove zadnje večerje. Gospod je umrl na veliki petek. Na veliko soboto nesejo v cerkev k blagoslovu jedila. Na veliko nedeljo ali veliko noč obhajamo praznik Kristusovega vstajenja.

● **PRIMERNE BESEDE:** Tik pred veliko nočjo se začno velikonočne počitnice. Pesem, ki se poje o veliki noči, se imenuje velikonočna. Potica, gnjat in pirhi spadajo k velikonočnemu žegnu. Po nekaterih krajih v Sloveniji zažigajo na veliko soboto velikonočni ogenj. Velikonočni obredi so silno pretresljivi.

● **PRAVILNE BESEDE:** Nedelja pred cvetnim tednom se imenuje tiha nedelja. Nedelja pred velikim tednom se imenuje cvetna nedelja. Dan po veliki noči se imenuje velikonočni ponedeljek. Po veliki noči se začno velikonočne nedelje.

● **PRIMERNI PREDLOGI:** Peter je izmed (od) vseh učencev v razredu najboljši. Avto je švignil mimo policije. Sestra je vzela iz shrambe moko za kruh. Otroci delajo ob potoku mlinčke iz lesenih paličic. Na izlet bomo šli na Jesenice, v Bohinj, na Bled, v Vintgar in na Brezje.

● **VEZNIKI:** Ni te bilo, pa sem se na

potil v gore sam. Jabolko dobiš, ko boš nalogo končal. Ko sta se Janko in Metka v gozdu izgubila, ju je našla čarovnica. V šolo hodimo, da se kaj naučimo, ne pa, da pasemo lenobo. Kakor si boš postlal, tako boš ležal.

● **PRIMERNI VEZNIKI:** Stopical je in se prestopal in pokašljeval ter si na vse načine prizadeval, da bi ga opazili. Sem ter tja se le vidimo. Odprta noč in dan so groba vrata, ali dneva ne pove nobena pratika. Ne hčere ne sina po meni ne bo. Danes ali jutri si gotovo skočita v lase.

● **ČLENEK:** Še sosed je pred jutrom zaprl hlev in odšel na njivo. Sosed je pred jutrom še zaprl hlev in odšel na njivo. Sosed je pred jutrom zaprl še hlev in odšel na njivo. Sosed je pred jutrom zaprl hlev in odšel še na njivo. — Samo starki je pri prehodu čez cesto pomagal Jurček. Starki je samo pri prehodu čez cesto pomagal Jurček. Starki je pri prehodu samo čez cesto pomagal Jurček. — Le v postu gledamo zvečer po televiziji dnevne novice. V postu gledamo le zvečer po televiziji dnevne novice. — Celo Krpan je bil srečanja z mejaši vesel. Krpan je bil celo srečanja z mejaši vesel. Krpan je bil srečanja celo z mejaši vesel. Krpan je bil srečanja z mejaši celo vesel. — Tudi Kurent je v žalostnih časih veselo zaigral. Kurent je v žalostnih časih tudi veselo zaigral.

● **PRIMERNE BESEDE:** Pobarvano, poslikano jajce, pripravljeno za veliko noč, se imenuje pirh. Mož je rdeč kot pirh. Za pirhe sem dobil v dar lepo knjigo. Te pesmi je dala mama sinu za pirhe. Če mečemo v pirhe kovance z namenom, da se vanje zapičijo, pravimo, da sekamo pirhe.

država

Država je organizirana politična skupnost, ki ima na prostorsko omejenem ozemlju neodvisno oblast. — Država je ohranila samostojnost. — Predstavljati, ustanoviti, voditi državo. — Industrijska, pomorska, kapitalistična država. — Prepotoval je že skoraj vse evropske države. — Vest se je hitro širila po vsej državi. — Ločitev Cerkve od države. — Demokratična država.

Državica je hitro propadla. — Zelo majhno državo imenujejo žepno državico. — Bananske državnice v Latinski Ameriki. — Propad grških mestnih držav.

Državni aparat, organ. — Državna administracija, oblast, uprava, ureditev. — Državni praznik, proračun, zakon. — Državna meja, politika, tajnost. — Državno gospodarstvo, ozemlje. — Pogreb na državne stroške. — Organizirati kaj v državnem merilu. — Državni akt, monopol. — Državni prvak. — Državna reprezentanca. — Državno šahovsko prvenstvo. — Državna zastava, himna in grb so simboli države. — Državne barve so barve državne zastave. — Državni davek, jezik, vera. — Državni uradnik, uslužbenec. — Državna kontrola. — Državna služba. — Državni udar. — Državni kapital. — Državni dolgovi. — Državna lastnina. — Državno podjetje, posestvo, premoženje. — Državna blagajna. — To, kar vidiš tu, je vse državno. — Državna šola. — Državno pravo. — Takrat je bil še državno nastavljen.

Državljan je pripadnik določene države. — Lojalen, zvest državljan. — Pravice in dolžnosti državljanov.

(nadaljevanje z 31. strani)

na povelikonočni čas, bo šel p. Niko takrat spet pomagat v Sydney. Prišel je pa v Melbourne nadomeščat p. Tonija. — Društvo sv. Eme (Heme) je tudi letos za cvetno nedeljo poskrbelo za butarice. Izkupiček daje v dobre namene, predvsem za bodoči Dom počitka. — Slovensko društvo Melbourne ima svoj elthamski hribček. Društvo je tam priredilo svoj II. tabor. 10. marca sta tam p. Bazilij in p. Nikolaj navzočim maševali. Navzoči so tudi sodelovali pri bogoslužju z branjem beril, prošnjami vernikov ter ljudskim petjem. Na lastno pobudo so tudi napravili cerkveno nabirko, ki je prinesla 380 dolarjev, danih potem za Dom počitka. — Na velikonočni ponedeljek so imeli na slov. kat. Misiji v Merrylandsu (Sydney) že običajno pirhovanje. Za zabavo je igral ansambel Mavrica.

ARGENTINA

Tudi v letošnjem argentinskem poletju (evropski zimi) so mladi Slovenci iz Buenos Airesa, 28 jih je bilo, taborili v Villa Catedral nad Bariločami. Ker je bilo vreme dokaj ugodno, so napravili dosti izletov in dvakrat bili skupaj z bariloškimi Slovenci pri nedeljski maši. — V Buenos Airesu je v marcu umrla gđc. Renata Sušnik iz znane ljubljanske družine. Njen oče je bil vodilna osebnost v Slov. ljudski stranki. Pokojna je bila v domovini nekaj časa predsednica KA za nameščenke.

KANADA

V soboto, 17. marca, je Vatikan sporočil, da je papež sprejel odstop torontskega nadškofa kardinala Carterja. Vodstvo nadškofije je s tem prešlo na nadškofa pomočnika, našega rojaka dr. Alojzija Ambrožiča. Novi nadškof je bil rojen v Gabrju, župnija Dobrova pri Ljubljani 27. jan. 1930. S starši in sorodniki je leta 1945 prišel v Avstrijo, najprej v taborišče Pegez pri Lienzu, nato v Spittal ob Dravi, kjer je obiskoval in zaključil klasično gimnazijo. Ko so se Ambrožičevi preselili v Kanado, je tam vstopil v semenišče. Julija 1955 je bil posvečen v duhovnika. Kardinal Mc Guigan ga je poslal študirat v Rim in nato v Würzburg, kjer je doktoriral iz sv. pisma. Bil je profesor v toront-

skem semenišču sv. Avguščina in tudi rektor. Leta 1976 je bil imenovan za pomožnega torontskega škofa. Pred nekaj leti je bil imenovan za pomočnika s pravico nasledstva. Novemu nadškofu te največje kanadske nadškofije iskreno čestitamo. Upajmo, da bo za kardinalom Missijem kmalu tu drugi slovenski kardinal. — Kanadski Slovenci so izvedli dobrodelne akcije v podporo argentinskim Slovincem. Nabrali so 11.888 kanadskih dolarjev. Iz Združenih držav so darovali 810 dolarjev, skupaj je zneslo to 10.780 ameriških dolarjev, ki so jih poslali v Argentino. Nabiralo akcijo je sprožil ga. Lea Urbanc. — Prva slov. župnija v Torontu je bila župnija Marija Pomagaj. Prvo mašo v novi cerkvi je imel pok. škof dr. Gregorij Rožman 8. dec. 1954. V teh letih, kar župnija obstaja, je bilo krščenih 2620 otrok. V zadnjem desetletju le 134. Ko je bila ustanovljena župnija Marije Brezmadežne v Novem Torontu, se je veliko družin preselilo tja.

ZDA

Dosedanji urednik Ameriške domovine, dr. Rudolf Sussel je na žalost omejil uredniško delo pri Ameriški domovini. Prva posledica je bila, da je s 1. januarjem 1990 začela izhajati le enkrat tedensko in sicer ob četrtkih. Doselej je izhajala dvakrat tedensko ob torkih in petkih. Ker pa številni naročnikov upada, se je nekdanji dnevnik spremenil v tednik. Slovenska zavest v ZDA le ni tako močna, kakor je v Argentini. Dr. Susslu pa vse priznanje za dobro urejevanje lista. — V petek, 28. dec., je priredil clevelandski župan Jurij Vojnovič v svoji pisarni poslovljni večer za predstavnike narodnostnih skupin v Clevelandu. 10 let je bil v mestu župan in spravljal mestne finance spet na zeleno vejo. — Slomškov krožek v Clevelandu je 21. jan. priredil vsakoletno slomškovo kosilo, ki se ga udeležijo okrog 700 oseb. Čisti dobiček gre v sklad za beatifikacijo škofa Slomška. — Ob misijonski prireditvi v New Yorku so nabrali za misijone 1546 dolarjev. Po posredovanju župnika g. Janeza Lavriha je dobilo 28 koroških študentov podporo v znesku 153.500 šilingov. Vsak študent dobi po potrebi med 4 do 7 tisoč šilingov.

pisma bralcev

HVALA ZA NAŠO LUČ!

Predragi,
za pošiljanje NAŠE LUČI se iz srca zahvaljujem in Vam iz srca želim božjega blagoslova in knjižnega uspeha še naprej! Za revijo se priporočam, če niso poštni stroški previsoki!

Vladimir Kos SJ
Japonska

ČESA NE RAZUMEM

V Sloveniji so bile aprila prve svobodne volitve po letu 1945. Nastopilo je več strank. Med pripravami so imele nekatere opozicijske stranke razobešeno slovensko zastavo brez zvezde, ker nočejo več gledati na njej komunističnega simbola.

V tujini pa slovenska društva še vedno razobešajo zastavo s komunistično rdečo zvezdo, kot da bi bogve kaj še od nje pričakovali. Res je, da so društva nastala po navodilih KPS, ki si jih je tudi „milo“ podredila, a danes se ne bo na to več oziral tisti, ki mu je za napredek. Treba je iti v šolo na Poljsko, Madžarsko, Češko in v Romunijo. Tam so z rdečo zvezdo pometli, prav zato bodo tudi dobili pomoč od zahodnih demokratičnih držav. Ravnanja naših društev res ne razumem.

T. R., ZRN

POZDRAV IZ ARGENTINE

Člani in članice društva ZEDINJENA SLOVENIJA pošiljajo s svojega 43. rednega občnega zbora Vam in Vašim bralcem, demokratičnim Slovincem v svobodnem svetu, iskrene pozdrave!

Želimo Vam veliko uspehov pri Vašem delu in prizadevanju za utrditev slovenstva! Naj Vsemogočni blagoslovja Vaše delo!

Prav lepo pozdravljamo!

Emil Cof, tajnik
arh. Jure Vombergar, predsednik
Buenos Aires, Argentina

RESOLUCIJA SLOVENSKEGA ZBORA IZ STUTTGARTA

Zbor Slovenk in Slovencev v Stuttgartu je 1. aprila sprejel tole RESOLUCIJO.

Nesporazumi, provokacije pa tudi izrazi odkrite sovražnosti, ki jih doživlja jo danes Slovenci v Jugoslaviji, nas prepričujejo o prelomnosti sedanjega zgodovinskega trenutka in nas zavezujejo, da v jasni obliki izrečemo svojo voljo, iz katere naj sledijo dejanja v prihodnosti.

Izjavljamo in sporočamo:

1. da hočemo živeti v suvereni državi slovenskega naroda;

2. da hočemo kot suverena država samostojno odločati o povezavah z južnoslovanskimi in drugimi narodi v okviru prenovljene Evrope.

3. Glede na zgodovinska prizadevanja slovenskega naroda za politično samostojnost lahko slovenska država temelji samo na:

— spoštovanju človekovih pravic in svoboščin,

— demokraciji, ki vključuje politični pluralizem,

— družbeni ureditvi, ki zagotavlja duhovno in gmotno blaginjo v skladu z naravnimi danostmi in s človeškimi zmoglostmi državljanov Slovenije.

4. Republika Slovenija mora biti domovina vseh Slovencev brez zadržkov in diskriminacije. Vsi Slovenci imajo pravico obiskovati svojo domovino in prebivati v njej.

5. Vsem Slovincem, ki živijo začasno v tujini, mora biti zagotovljena aktivna in pasivna volilna pravica. Hkrati naj se zanje vpeljejo volitve po pošti, se pravi s pismi.

6. Volitev v Sloveniji, ki bodo 8., 12. in 22. aprila, se bomo udeležili v kar največjem številu. Odločeni smo, da bomo glasovali za demokratične stranke, ki jim zaupamo.

Predlagatelj:

Mednarodno društvo za podporo demokracije v Sloveniji (DSD)

Letos so se tudi štokrlje vračale v svoja gnezda bolj veselo in domače, saj je v Sloveniji začel pihati bolj svoboden veter, imenuje se demokracija.

Na sliki: Že več kot 15 let domujejo štokrlje na tem mestu brez prestanka. Za Bogojino, ki slovi po Plečnikovi cerkvi, jo ta značilnost Prekmurja s štokrljami dopolnjuje in je nerazdružljiva. Foto: Casar, Suttgart

Jožef delavec — pravica do dela

(nadaljevanje s 3. strani)

co . . . Bilo je obdobje, ko naj bi bolnico, po Kardelju 'delovno organizacijo', razdelili na 'temeljne organizacije združenega dela'. Človek ne bi verjel, da je taka zahteva mogoča. Zato smo se ji upirali, še najbolj jaz. Zdelo se mi je ne samo nemogoče, ampak tudi smešno in še neodgovorno, predvsem do bolnikov, pa tudi do uslužbencev bolnice, prav na njih opravljati tako zmešane preizkušnje. Bolnico razdeliti na TOZDE je bilo nesmiselno. Rentgen naj bi zaračunaval svoje storitve kirurgiji, interna okulistiki, vzdrževalci bi računali svoje delo oddelkom in tako dalje. Za tako majhno organizacijo je bil to čisti nesmisel in iracionalnost. Režija bi šla pod zvezde (moja opomba: postala bi predraga), povezava med delom oddelkov bi ušla iz rok. Že tako težko upravljanje bolnišnice bi postalo nemogoče, stroški bi jo pokopali, saj bi se vsak TOZD prizadeval le za svoje koristi. Koristi bolnice bi bile šele na drugem mestu. — Zato sem bil proti takemu sistemu. Nasprotoval sem mu dokaj zavzeto tudi na sejah, ki jih je za ureditev zdravstva po prejšnjem vzoru skliceval komite. Vendar je bil to ne samo klic gluhim ušesom, ampak tudi nezaslišano dejanje neposlušno-

sti danim navodilom." Končno so tega ravnatelja odstranili, da so lahko imeli svoj sistem, tako je napisal on sam, Boris Filli. TOZDE so po petih letih ukinili. Vendar še sedaj celijo rane, ki so jih ti povzročili.

Na ta način lahko nastanejo nesporazumi, vse postaja predrago, posledice pa so odpusti in stečaji.

A kaj ima to opraviti z naslovom?

Veliko. Pravica do dela je možna samo, če je pričujoča tudi dolžnost dobro opravljenega dela. Prav ta pa v modernem času marsikje peša.

Kristjani vemo, po vzoru Jožefa delavca, da pravici do dela odgovarja tudi dolžnost dobro opravljenega dela. Dela po vesti. Kajti zadnji plačnik našega dela bo Bog.

Zdi se mi, da smemo in moramo positi sv. Jožefa. Daj, posreduj nam dobre gospodarje, ki bodo sposobni zaposliti vso armado brezposelnih! Daj vsem pogum, da bodo v luči pravičnosti skrbeli, da bo kar največ ljudi deležnih dobrote dobrega delovnega mesta. Meni pa zavest, da sem v vesti dolžan opravljati svoje delo pridno in pošteno! Potem pa zraven božji blagoslov. Brez tega je vsako delo prazno.

Naj bo praznik dela zame zahvala in prošnja: Gospod, ohranaj moje delovno mesto!

don Kamilo

**berite in širite
našo luč**

oglasi

● **DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EV-ROPO?** Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevo-redu Corso Italia, vas pričakujemo v **PALACE HOTELU**, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija). Zeto ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 04 81 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

● **Dragi rojaki!** Za Vašo **SELITEV** v domovino se Vam toplo priporoča-mo. — Obrnite se na naslov: Gebr. **HORZEN**, Möbeltransporte, Herder-straße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po te-lefonu v slovenščini ali nemščini.

● **RAČUNALNIKI:** Sinclair 48 K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari **RADIOAPARATI**, AV-TORADIO Hi-Fi. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

● Ugodno prodam obrat za izdelo-vanje in polnjenje brezalkoholnih pijač. Delo je zagotovljeno in vpelja-no. — Informacije: tel. YU 063 - 36 234.

● Nedokončano večjo stanovanjsko hišo blizu Maribora (Skoke) ugodno **PRODAM**. Možna uporabnost za mir-no obrt. Informacije na tel. YU (062) 23 6 55 ali Milan Masič, Prešernova 10, 62000 Maribor.

● **PRODAM** zavidljivo parcelo — 1000 m² — na lepem, mirnem kraju v občini Grosuplje, vas Predstruge. Informacije dobite po tel. ZRN 089/50 91 64.

● V **VARSTVO** vzamem dojenčka, majhnega ali šoloobveznega otroka. Slovenska družina iz okolice Ljubljane. Naslov dobite v upravi Naše luči (Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt) pod šifro **ZDRAVNIK V HIŠI**.

● **MOŠKI**, 45 let, želi spoznati od 30 do 37 let staro, preprosto dekle ali mamico, za trajno prijateljstvo. — Naslov Vam posreduje uprava Naše luči pod pogoji, kot so navedeni v

spodnjem črnem pasu na tej strani (števil. 1).

● 4 km iz Ptuja **PRODAM** novejšo odlično grajeno dvostanovanjsko hišo in 37 arov zemlje. — Tel. 062 / 76 69 25, dopoldne.

● Novo, takoj vseljivo hišo, 2 km od centra Novega mesta, ugodno **PRO-DAM**. — Tel. 08 21 / 99 23 31, po 19. uri.

● Na Ptuj-Hajdina prodam lepo družinsko hišo z možnostjo preure-ditve podstrešja, z balkonom, kletjo, urejenim gospodarskim poslopjem, garažo, z jaškom, brajdami, zelenjav-nim vrtom in 33 arov dobro obdelane njive. Zelo primerno za upokojenca ali obrtnika z mirno obrtjo. Kličite tel. 0038-62 / 773-280.

Če potujete v München,
Vas pričakuje
HOTEL ERBPRINZ
Sonnenstr. 2, 8000 München 2
tel. 089 / 59 45 21.
Družina Zupan

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglašje je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštah kuponih pristojbino za dvojne pisem za tujino.

**pošten
smeh
je več
vreden
kot
dva joka**

**ŽIVI IN PÚSTI DRUGE, DA
TE ŽIVIJO!**

Živimo iz rok v usta, se
pravi, iz naših rok v vaša usta.

**ŽIVIM V SOCIALIZMU Z
LEPIM RAZGLEDOM NA KA-
PITALIZEM.**

Žalostno je, če se revolucio-
narji borijo za to, da ostane
vse pri starem.

**Z VISOKEGA POLOŽAJA JE
LEPŠI RAZGLED V SVETLO
PRIHODNOST.**

Zgradimo mostove, da bomo
lahko pod njimi spali!

**VSE, KAR SO NAM OBLJU-
BILI, SO NAM VZELI.**

V radiotelevizijski čakalnici sedi-
jo kandidati in čakajo na
preskušnjo za radijske napovedo-
valce. Pripovedujejo si anekdote.

Eden od njih pove: „M-m-m-
mene p-p-p-pa l-l-l-lani n-n-n-niso
vzeli, k-k-k-ker nisem b-b-b-bil v
p-p-partiji.“

o

„Zakaj nosiš žalni trak? Ali
žaluješ?“

„Ne, tisto ne — samo žena mi je
umrla.“

o

Po hudem prepiru reče žena
možu:

„Še eno reci, pa bom vdova!“

o

Resnični umetniki življenja so že
srečni, če niso nesrečni.

o

Sredi noči zazvoni pri zdravniku
telefon.

„Tukaj Čop! Gospod doktor, pridi-
te brž, mislim, da ima moja žena
vnetje slepiča!“

„Nemogoče, saj sem ji ga že
pred časom izrezal. Nisem pa še
slišal, da bi imel kdo še drugi
slepič.“

„Ali tudi tega niste nikoli slišali,
da bi imel kdo drugo ženo?“

o

„Ne pijem več.“

„Tako?“

„Manj pa tudi ne.“

o

„Ali je sosed res padel v sod
vina?“

„Res.“

„In ni utonil?“

„Ne, le na malico je prišel ven.“

o

Pijanček: „Najprej sem pil vodo
z viskijem. Potem viski z vodo.
Zatem viski brez vode. Sedaj pa
pijem viski kot vodo.“

o

„Kdor mi ponudi alkohol, me
užali.“

„In kaj narediš potem?“

„Žalitev požrem.“

o

„Očka, kako je bilo ime Adamovi
tašči?“

„Adam ni imel tašče. Adam je
živel v raju!“

o

Gostitelj je zaigral pred gosti na
klavir neko skladbo.

Eden od gostov drugemu: „Ta bi
moral igrati na radiu!“

„Ker igra tako dobro?“

„Ne, ampak ker radio lahko
ugasneš.“

o

„Zakaj pravijo temu boksarju
,križanka‘?“

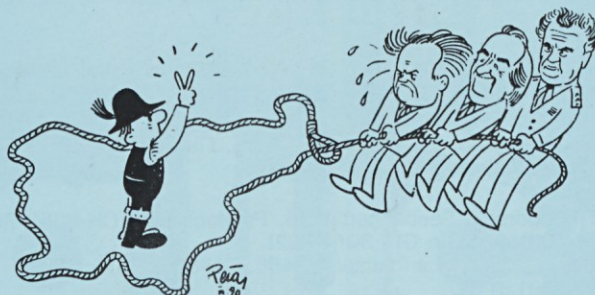
„Zato, ker vsako tekmo začne
navpično, konča pa vodoravno.“

o

„Še nikoli nisem s kraja nesreče
pobegnil — vedno so me morali
odnesti.“

o

Vdovi med seboj: „Izpolniti sem
morala po moževi smrti toliko
obrazcev, da bi mi bilo skoraj
ljubše, ko bi mi ne bil umrl.“

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikanek, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

P. mag. Janez Znidar, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Anton Štekl, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien. (Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75). *Herrnengasse 6, A-*

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04, ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, 10, rue de la Révolution, Châtelineau, 6070 Châtelet (Belgique).

(Tel. 071 - 39 73 11).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München.
(Tel. 089 - 90 30 050).

Martin Horvat, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62, tel. 030 - 788 19 24.

Slovenska katoliška misija, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62,
tel. 030 / 784 50 66.

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 -
64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, Urbanstraße 21, 7410 Reutlingen 1. (Tel. 07 1 21 - 44 7 89).

Župnijska pisarna Slow. kath. Mission, Krämerstraße 17, 7410 Reutlingen 1.
(Tel. 07 121 - 45 2 58).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.
(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7900 Ulm, Olgastraße 137.

(Tel. 0731 - 27 2 76).

Slovenski župnijski urad (Marijan Bečan, Branko Rozman), Liebigstr. 10,
8000 München 22. (Tel. 089 - 22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:
09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan, 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21, v Malmöju:
040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Robert Podgoršek, Seebacherstr. 15, Postfach 521, CH-8052 Zürich.
(Tel. 01 - 301 44 15 in 01 - 301 31 32).

Pisarna Slov. misije, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.
(Tel. 01 - 301 31 32).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).